Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
***miljø**vernavdelingen*

FJELL- OG MYRSLÅTTER I VERDAL
INNEN PLANOMRÅDET FOR NASJONALPARK

Utarbeidet av Bjørn Olav Nygård

RAPPORT nr. 2. 1998

Bjartslættan i Skjækerdalen (foto Liv Nilsen).

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
***miljø**vernavdelingen*

FJELL- OG MYRSLÅTTER I VERDAL
INNEN PLANOMRÅDET FOR NASJONALPARK

Utarbeidet av Bjørn Olav Nygård

R A P P O R T
2 - 1998

STEINKJER, SEPTEMBER 1998
ISSN 0800 - 3432

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
***miljø**vernavdelingen*

R A P P O R T

2 - 1998

TITTEL Fjell og myrslåtter i Verdal innen planområdet for nasjonalpark.	DATO: 24.06.96 Revidert i 1997
FORFATTER Bjørn Olav Nygård	ANT. SIDER: 38
AVDELING/ENHET Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, miljøvernavdelingen	

EKSTRAKT: Bjørn Olav Nygård har på forespørsel utarbeidet en oversikt over fjell- og myrslått i Verdal. Rapporten omfatter området i Skjækerdalen, fra Skjækermoen til Skjækervatnet. I Vera er Tverådalen, Nord-Vera og området fra Strådalen til Seterknoppen i Vera omhandlet. Områdene ligger alt vesentlig innen planområdet for nasjonalpark. Gjennom en omfattende kildegransking, m.a. intervjuer med eldre personer, er det lagt frem et historisk interessant materiale, presentert i tekst og på kart. Selv om rapporten omfatter en epoke som ble avsluttet for ikke så svært mange år siden, er den konkrete kunnskap om steder, stedsnavn og drift i ferd med å forsvinne. Eldre personer som har gitt viktige opplysninger til denne rapporten, representerer noen av de siste med førstehåndskunnskap om slåttemyrstradisjonen i Verdal.

S T I K K O R D

fjellslått
slåttemyr
nasjonalpark
Nord-Trøndelag
Verdal

Forord

Registrering av slåttmyrer i planområdet for nasjonalpark

I løpet av vinteren og våren 1997 har jeg prøvd å registrere fjellslætter innen planområdet for nasjonalpark i Verdal kommune. I hovedsak dreier det seg om Skjækerdalen og området nord for Vera med Tverådalen. Oppdragsgiveren ønsket også at fjellslætter like utenfor verneområdet ble tatt med. Jeg har valgt å ta med hele Skjækerdalen fra Skjækermoen til Skjækervatnet. I Vera har jeg tatt for meg Tverådalen, Nord-Vera og området fra Strådalen til Seterknoppen. I Skjækerdalen og Strådalen har jeg tatt med navn på fjellslættene, mens for Nord-Vera og Tverådalen har jeg bare anslått slåttområdet. Også setervollene i området er tatt med da disse ble inngjerdet og slått. Der det finnes opplysninger om høybuer og stakkstenger, er disse tatt med. I tillegg til å registrere fjellslættene har jeg gjennom kildematerialet prøvd å finne ut hvilke gårder som har hatt slåttretten. I de eldste fjellslætteskatt-listene sto det verken hvilken gård det gjaldt eller i hvilken allmenning slættene lå. Da måtte en sammenholde med gårdshistoria for å finne svar.

De viktigste skriftlige kildene har vært Verdalsboka, Seterbruket i Verdal og Helgådalsnytt. For å stedfeste fjellslættene har det vært nødvendig å intervjue lokalkjente folk. I det arbeidet har jeg møtt bare velvilje og følt stor interesse for arbeidet. Jeg vil spesielt takke Johannes Overmo for ekstra god hjelp. I tillegg til registreringene tar jeg med utskrift av intervju med de viktigste kildene da de inneholder masse informasjon om hvordan fjellslåtten foregikk.

Alle registreringene som er stedfestet, er plottet inn på kart. Det er Statens kartverk 1:50000, blad Vuku og Vera som er brukt til dette. I registreringsarbeidet er også Økonomisk kartverks 1:10000 kart benyttet, men ikke tatt med i denne trykksaken. Da befaring i området på denne årstida har vært umulig, er ikke størrelsen av fjellslættene fastlagt. Omrisset på kartet er derfor gjort på skjønn. Dessuten må en ta forbehold om andre feil da tiden en har hatt til rådighet, har vært litt kort.

Det er ikke tatt med billedstoff i denne trykksaken. Helgådalsnytts arkiv har mange bilder fra fjellslåttvirksomheten i Helgådalen.

Arbeidet med denne oppgaven har vært utrolig interessant. Jeg håper den vil være til nytte for det videre arbeidet med nasjonalparken.

Mule, 24/6-1996

Bjørn Olav Nygård. (sign)

INNHOLD

FORORD **4**

REGISTRERING AV SLÅTTMYRER I PLANOMRÅDET FOR NASJONALPARK 4

FJELLSLÅTT **6**

LITT HISTORIKK 6
LOVVERKET 6
AVVIKLING 7
FJELLSLÅTT I VERDAL 7
SKJÆKERDALEN 7
VERA 8
SETERVOLLENE 8
NAVN PÅ KARTET, SKJÆKERDALEN 10
NAVN PÅ KARTET, NORD-VERA 10

REGISTRERING AV FJELLSLÅTT **12**

FJELLSLÆTTER I SKJÆKERDALEN 12
FJELLSLÅTT I SKJÆKERDALEN (TABELL) 20
SETERVOLLER I SKJÆKERDALEN. 22
HØYBUER I SKJÆKERDALEN 24
STAKKSTENGER I SKJÆKERDALEN 25
FJELLSLÆTTER I NORD-VERA 27
FJELLSLÆTTER I TVERÅDALEN 28
SETERVOLLER I NORD-VERA 28
SETERVOLLER I TVERÅDALEN 29

VEDLEGG **31**

OVERENSKOMST AV 1801: (OM FJELLSLÅTT) 31
INTERVJUER, SAMTALER O.L. 32

Fjellslått

Litt historikk

Skikken med å dra til fjells for å slå gras på myrene er en eldgammel tradisjon. Det ser ut som om de fleste landnåm i bygda ble etterfulgt av et tilsvarende landnåm i fjellet. Nede i bygda sto skogen tettere enn nå og beitet var mindre. Alt som kunne slås med ljå ble slått og måtte følgelig spares for beiting. Dermed måtte en dra til fjells med krøttera om sommeren. Men naturgjødsla var dårlig og avlingene ble små, så det gjaldt å utnytte ressursene som lå i grasmyrene i fjellet. Og det ble gjort. Hver eneste brukbar grasmyr og grasli ble utnyttet. Setervollen ble inngjerdet og slått. Gjeterne måtte passe på at ikke husdyra kom inn på setervollen og slåttmyrene før de var slått. Skikken med fjellslått kan sikkert føres tilbake til tiden hvor ljåen ble utviklet. Undersøkelser av jernvinnene i Frolfjellet tyder på at det ble produsert jern her i distriktet for ca. 2000 år siden. Jon Leirfall skriver i Stjørdalsboka at trolig har mange gårder "setra" på den samme vollen i to-tre tusen år. Svartedauden førte til at utkantgårdene ble avfolka og behovet for setring og fjellslått minka. Men fra 1600 og utover økte folketallet sterk, gårddelinga tok til og husmannsvesenet vokste fram. Dette førte til krav til mer matproduksjon og setring og fjellslått ble mer nødvendig igjen.

Lovverket

I og med at fjellslåtten hadde slik betydning for levevilkårene, ble det tidlig behov for å regulere virksomheten. Opprinnelig var det slik at den som først kom til stedet hadde førsteretten. Dette ble nedskrevet i lovene. Den eldste loven som man kjenner til for Trøndelagsområdet, er Frostatingsloven. Den bygger trolig på Magnus den Godes (konge 1035-1047) lovbok. Senere kom Magnus Lagabøters landslov av 1247 som bygger på Frostatingsloven.

Der står det i kapittel 62 pkt. 2*: "Alle slaater, som er i almenning, skal den, som først sæter ljaaen i dem, ha i 12 maaneder."* Dersom det blir uenighet om hvem som var først, står det (pkt. 6): *"Men om 2 mænd samtidig gaar i en slaate, da skal begge ha det de slår. Men er de uenig om, hvem som først arbeidet der, da skal den vidne, som sander (sin påstand) mede ensed, hvis ikke hin har flere vidner mot."*

Det som kommer frem er at det var en allemannsrett i utmarka. Det samme gjaldt for seterdrift og beite. I Christian den 5. lov fra 1687 står det hvordan en skal oppføre seg dersom det blir strid om slåtterett.

Selv om allemannsretten ga alle rett til fri slått, oppsto det snart et behov om beskyttelse av hevdvunne rettigheter. Bonden henvendte seg til fogden for å få bevilling på sin fjellslått. For dette måtte han betale noen skilling, men da hadde han sikret seg mot inntrengere. Først i 1661 kommer det krav om skatt på fjellslætter. Kongen hadde behov for inntekter for å drive kriger og så en mulighet for inntekter av virksomheten i utmarka. Kongens fogd fikk i oppgave å kreve inn skattene. Disse kan en finne i Landkommisjonens jordebøker. I 1661 er det til sammen 18 bønder som er oppført med fjellslætteskatt i Verdal. Det var sikkert mange flere som drev fjellslått i allmenningene, for i 1685 var tallet 32 og i 1720 hele 57. Etterhvert fløt disse to vidt forskjellige forhold, fjellslætteskatten og bevillingen, sammen. Midt på 1800-tallet kom det en bestemmelse om at bevillingen måtte fornyes innen 20 år.

Avvikling

På slutten av 1800-tallet skjer det en gradvis nedtrapping av seterbruket og fjellslåtten. Befolkningseksplosjonen og ingen muligheter for utvidelse av jordbruket fører til utvandring til Amerika. Husmannsplassene ble ledig for beite og slått og det var heller ikke folke-overskudd til å ta seg av arbeid i fjellet. Arbeidslønningene steg mer enn prisen på smøret.

Meieriene som kom i 1880-åra var den utløsende faktor for avviklinga av seterdrifta. Mange av setervollene ble fortsatt slått en del år etter at seterdrifta tok slutt. Da kunstgjødsla kom til gårdene, ble avlingene større. Da kunne i hvert fall de med best råd slutte å dra til fjells for å skaffe vinterfor. Fra slutten av 1800-tallet til siste verdenskrig ble fjellslåtten avviklet i Verdal.

KILDER
Verdalsboka, bind VI A, av Øystein Walberg: Almenninger, skogeiendommer og godsdannelser (s. 17-36).
Seterbruket i Verdal, av Ingolf Dillan (s.50-60)
Stjørdalsboka, bind I del II, av Jon Leirfall: Seterbruket s. 201-237

Fjellslått i Verdal

Amund Helland skriver om jordbruket i Verdal:[1]
"Hjemmehavnene er ofte mindre gode, men i det hele forskjellige, tildels brattlændte." "Der er udmerkede fjeldbeiter, men de benyttes nu mindre end tidligere paa grund af meieriene." "Gode fjeldslaater ligger omkring Veravatn, nord for Straadalen, nord for Otmo og Brattaasen samt omkring Otmo sæter videre i Skjækerdalen langs søndre bred af Skjækra fra Hardbak sæter til Dyrhaugen..."

Tomas Kleppen skriver om fjellslåtten i Helgådalen [2]
"Ut i midten av 1930-åra begynte de fleste å trappe ned." "Etter krigen ble det helt slutt".
Han skriver at slåttonna varte 6-7 uker fra ca 15. juli.

Skjækerdalen.

Skjækerdalen er regnet for å være en grasdal. Her var det mange og gode fjellslætter. Det var hovedsakelig gårder i Vuku og Helgådalen som slo her. Den som hadde lengst vei var Øver-Jermstad i Leirådalen med ca 4 mil en vei. I Skjækerdalen lå det fjellslætter på begge sider av Skjækra fra Skjækermoen til Kulslivollen. Dessuten ble det slått inne ved Skjækeroset. Her var det fast bosetning ei tid, men fjellslåtten ble overtatt av helgådalinger og ogndalinger etterpå. Høyet ble oppbevart i høybuer eller ble stakket. Det ble kjørt heim på sleaføre om vinteren. Fra Hellan måtte de starte så tidlig at de kom seg av veien ved Skjækerfossen så tidlig det ble lyst og tilbake til veien før det ble mørkt. Det var ennå over to mil heim så det meste av døgnet gikk med til å få heim ett lass. [3] Øver-Jermstad brukte å bytte hest i Bjartan som var trugvant innover fjellet.[4] Grensene mellom gårdene var nøye regulert. Det var en stri jobb for gjeterne å holde krøttera vekk fra fjellslættene før de ble slått. [5]

---

[1] Helland, Amund: Topografisk-statistisk beskrivelse over Nordre Trondheims amt, 1909.
[2] Helgådalsnytt 1979, s.32.
[3] Fortalt av Ivar Holmen 1997. Hans far hadde vært med å kjøre heim høy fra Hellslættan.
[4] Fortalt av Oddmund Jermstad 1997
[5] Opplyst av Lasse Hjelde 1997. Han hadde hørt det av sin farmor som var budeie på Hellsetra.

De fleste sluttet med fjellslåtten rundt 1900, men noen holdt på til siste verdenskrig. I den siste perioden ble gjerne ledige fjellslætter leid bort til de som ennå ville drive fjellslått. Bjartan holdt på til 1945. [6] Det var kanskje siste året med fjellslått i Skjækerdalen.

Vera

I Vera foregikk det fjellslått til etter 1950. Strådalen slo langs grensa mot Seterknoppen. De leide også slått på svensk side. Sisselvollen kom inn i mellom ved Sisselvollmyran. Sisselroten slo til midt for Auritjønna. Nord-Veresgårdene slo nordover mot Seterfjellet og vestover mot Flåtjønna. Storlunet slo i Tverådalen. Det var vanlig at gårdene leide slått av hverandre. At fjellslåtten var viktig, viser antall stakker oss. Strådalen slo 52 stakker, noen av dobbel størrelse, og Storlunet 98 stakker på en sesong. Nord-Vera vestre hadde hele 300 fjellslætter. De ble ikke slått hvert år. Det sto mange slåttbustader i området.

Setervollene

Det var vanlig at setervollene ble inngjerdet slik at ikke krøttera og andre dyr ikke beitet på vollen. Graset ble slått og hesjet. Ofte var det ei høybu på vollen som høyet ble oppbevart i til det kunne kjøres heim på sleaføre om vinteren. Setervollene fungerte også som bustad når fjellslættene lå i nærheten av vollen.

Kart Skjækerdalen

[6] Opplyst av Odd Bjartan i 1997

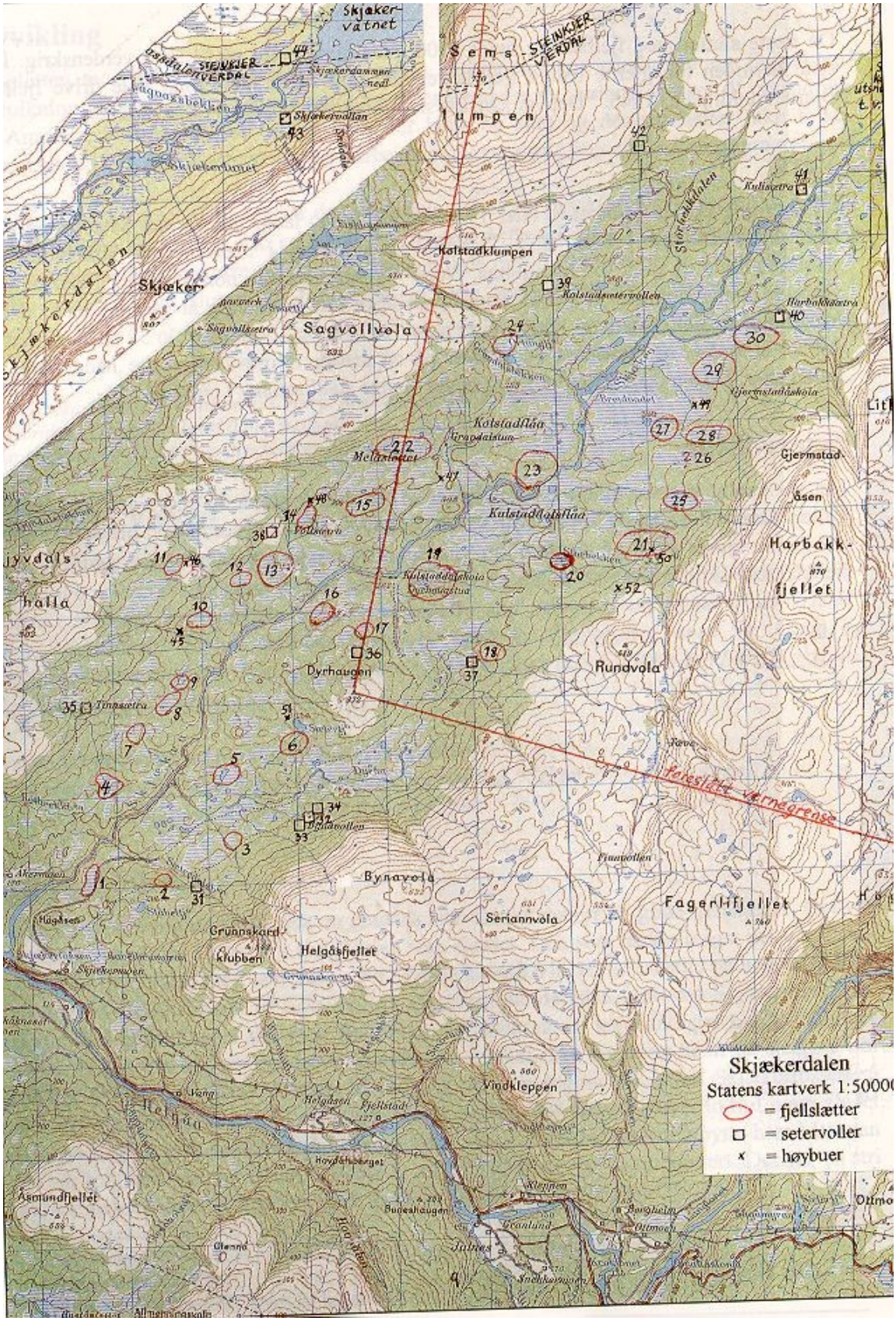
Skjækerdalen
Statens kartverk 1:5000
= fjellslætter
= setervoller
= høybuer
Skjæker-vatnet
STEINKJER VERDAL
Sems-lumpen
Kolstadklumpen
Sagvollvola
Kolstadflåa
Kulstaddalsflåa
Dyrhaugen
Rundvola
Harbakk-fjellet
Gjermstad-åsen
Bynavola
Seriannvola
Fagerlifjellet
Helgåsfjellet
Grunnskard-klubben
Vindkleppen
Åsmundfjellet
Helgåa
Foreslått vernegrense

Navn på kartet, Skjækerdalen

1. Skjækerslættet
2. Joslættåsen
3. Bjørstadslättan
4. Kulslislättet
5. Sørgardsslättet
6. Prestgårdsslättet
7. Haugsslättet
8. Elnesslättan
9. Bekkaslättet
10. Ingebriktsslättet
11. Nonsetslättan
12. Håggåslättet
13. Storbekkhalla
14. Andersslättet
15. Holmsslättan
16. Nordmyrin
17. Åkervollslättan
18. Åkerslättan
19. Kulstadslättan
20. Trettarmyra
21. Storstadslättan
22. Melaslättet
23. Kolstadslättan
24. Ofardigmyra
25. Holmlislättet
26. Årstadslättet
27. Nermyrin
28. Bjartslättan
29. Jermstadslättan
30. Hellslättan
31. Grunnvollen
32. Bjørstadvollen
33. Bynavollen
34. Haugvollen
35. Tinsvollen
36.Åkervollvollen (Dyrhaugen)
37. Åkersetran
38. Vollavollen
39. Kolstadvollen, Leinsvollen
40. Harbakvollen (Hellsetran, Bjartsetran)
41. Kulslivollen
42. Fjølbustan
43. Sørvollen (Skjækervollen)
44. Nordvollen (Skjækeroset)
45. Ingebriktsstuggu
46. Nonsetbua
47. Nonsetstuggu
48. Andersstuggu
49. Jermstadbua
50. Storstadbua
51. høybu
52. Nordbuan

Navn på kartet, Nord-Vera

53. Stormyra
54. Sisselvollmyran
55. Knulmyran
56.Myran nordafor Pepålsdalen
57. Guldbrandsmyra
58. Stormyra
59. Brengsmyran
60. Andershølet
61. Blautmyra
62. Hardmyra
63. Setermyrin
64. Mostermyra
65. Femstongsmyra
66. Rugdslättet
67. Trøgstadslåtten
69. Vakkerslåtten
70. Tverådalen
71. Storbekkdalen
72.Grunntjønnvollen (Strådalssetra)
73. Brengsvollen
74. Gudmundlivollen
75. Kvennmovollen
76. Sisselvollen
77. Vollavollen
78. Storvukuvollen
79. Flyvollen
80. Ekersetran
81. Tveråholman

Kart Nord-Vera

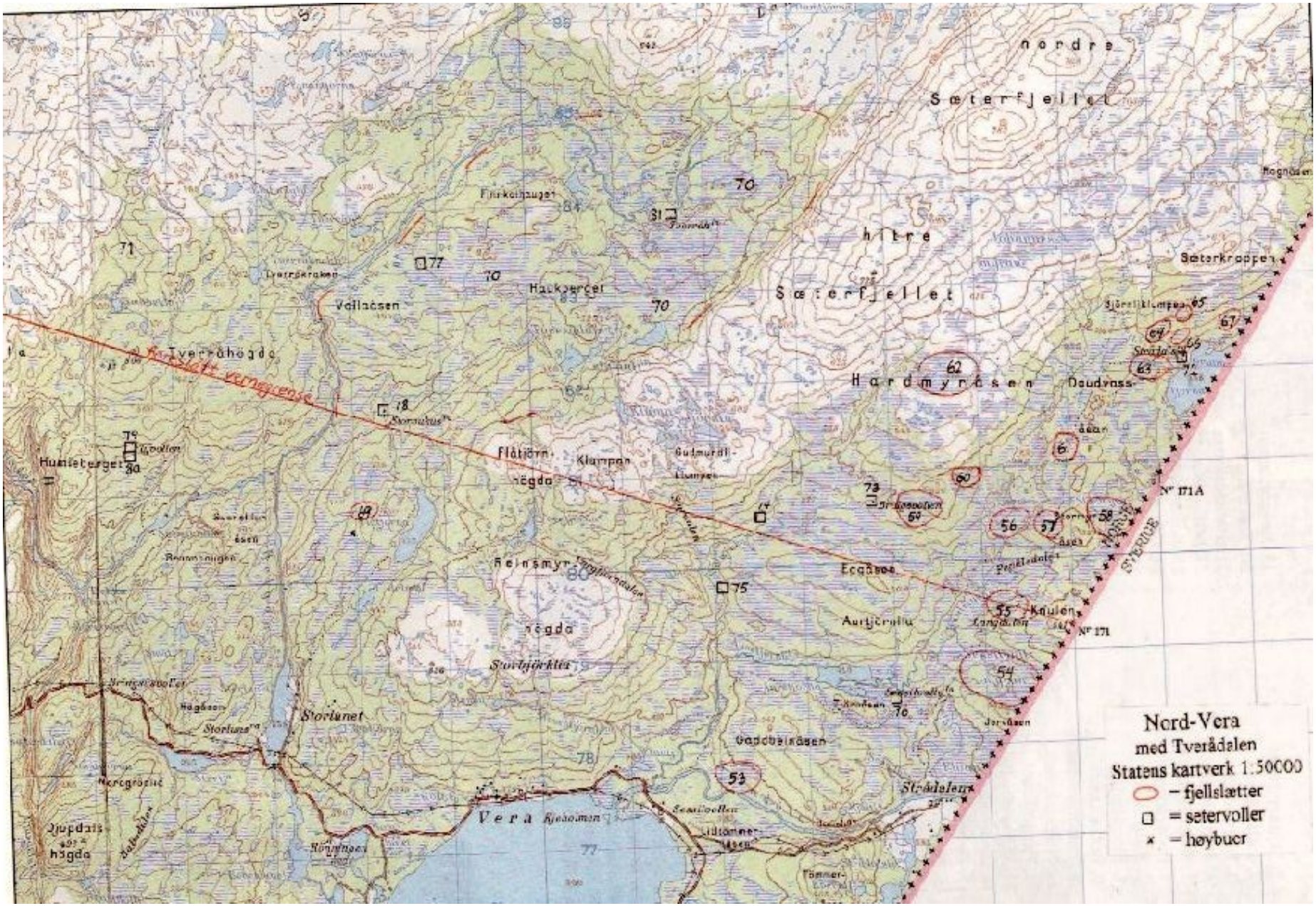
Nord-Vera
med Tverådalen
Statens kartverk 1:50000
– fjellslætter
= setervoller
= høybuer
nordre
Sæterfjellet
hitre
Sæterfjellet
Hardmyråsen
Sæterkroppen
Tverråhögda
Vollåsen
Flåtjörn-
högda
Klumpen
Reinsmyr-
högda
Storbjörklia
Storlunet
Vera
Strådalen
Knulen
Ecgåsen
Aurtjörnlia
Gadobeisåsen
Nº 171A
Nº 171
SVERIGE
NORGE

Registrering av fjellslått

Fjellslætter i Skjækerdalen

1. Skjækerslættet
2. Joslættåsen
3. Bjørstadslættan
4. Kulslislættet
5. Sørgardsslættet
6. Prestgårdsslættet
7. Haugsslættet
8. Elnesslættan
9. Bekkaslættet
10. Ingebriktsslættet
11. Nonsetslættan
12. Håggåslættet
13. Storbekkhalla
14. Andersslættet
15. Holmsslættan
16. Nordmyrin
17. Åkervollslættan
18. Åkerslættan
19. Kulstadslættan
20. Trettarmyra
21. Storstadslættan
22. Melaslættet
23. Kolstadslættan
24. Ofardigmyra
25. Holmlislættet
26. Årstadslættet
27. Nermyrin
28. Bjartslættan
29. Jermstadslættan
30. Hellslættan

Tegnforklaring til KILDER: Romertall: j = 1, ij = 2, iij = 3, iv = 4, v =5, vj = 6, vij = 7, viij = 8 (i skrives som j som siste bokstav)

1. Skjækerslættet

Tilhørte trolig Skjækermoen gnr. 189.

Skjækerslættet ble brukt som fjellslått av Skjækermoen.[7] Både Skjækerslættmoen og Joslættåsen kan ha tilhørt Skjækermoen [8] Skjækermoslættet og Skjækermoslættet er to navn på det samme myrområdet. Skjækermoen er ikke med i kildene mellom 1661 og 1839. I oppgave fra Jordregisteret fra 1936 står det at Skjækermoen har betydelig slått i heimmarka.

2. Joslættåsen

Tilhørte trolig Skjækermoen gnr. 189 (se 1. Skjækerslættet).

3. Bjørstadslættan

Tilhørte Bjørstad gnr. 165

Bjørstadslættan ligger i nærheten av Bjørstadvollen. En finner ikke Bjørstad nevnt i kildene fra 1661 til 1826. I oppgave fra jordregisteret fra 1936 står det at Bjørnstad (Bjørstad) østre har fjellslætte i Skjækerdalen. Bjørstadvollen ble tatt i bruk etter 1723. [9]

KILDER

1936, Jordregisteret: "Bjørnstad østre, fjellslette i Skjækerdalen."

4. Kulslislættet

Tilhørte Kulsli gnr. 182.

Kulsli er nevnt allerede i 1661. Det må sannsynligvis være et stor slætte da de betaler 8 skilling i fjellslætteskatt. Da var Jakob Olsen bruker av gården. Kulsli er med i fjellslætte-listene både i 1686, 1720, 1723, 1787 og 1826, hele tiden verdsatt til 8 skilling i årlig skatt. Fra 1787 går det fram at fjellslættet er i Skjækerdalsalmenningen. I jordregisteret fra 1936 står både Nord-Kulsli og Sør-Kulsli oppført med fjellslætter. Det står også at slættet lå på vestre side av Skjækra.

[7] Jørn Holmens særoppgave: Stadnavn på sørsida av Skjækerdalen (1991).
[8] Opplyst av Johannes Overmo
[9] Seterbruket i Verdal s.77

KILDER
1661, fjellslætteskatt, landk.jord.b.: "Kusli Jacob aff it Fieldslæt viij s"
1685, fjellsætteskatt, amtsregnsk.: "Peder Kuslie j fieldslet 8 sk"
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: Kuuslie 1, 8s"
1723, matrikkelen: "en fjellslette, 8 sk"
1787, almenningskommisjonen: "Kulslien" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Kulslien 8 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Kulslien 8 s" (i Skjækerdal alm.)
1936, Jordregisteret: "Kulsli nordre, fjellslette i Skjækerdalen." og "Kulsli søndre, fjellslette i Skjækerdalen." og "Fjellsletter paa elvens v. side:Kulsli.."

5. Sørgardsslættet

Tilhørte Sør-Overholmen gnr. 209.
I følge Johannes Overmo hadde Overholmen søndre Sørgardsslættet ved Dyråa i Skjækerdalen. Overholmen søndre er først nevnt i kildene i 1787. Da er de nevnt to ganger i almenningskommisjonen for Skjækerdalsalmenningen. Det er grunn til å tro at den ene gjelder Overholmen søndre, mens den andre kan være Volden. Navnebruken på gårdene Holmen, Overholmen, Volden og Åkervolden på den tiden er nokså uklar. Gårdene ble delvis drevet sammen og navnene ble brukt om hverandre. Muligens er det "Holmen" med 6 skilling i fjellslætteskatt som er Overholmen søndre i 1792 og 1826. I 1784 står Overholmen oppført i Leksdal allmenning. Det samme skjer i 1864. I følge Johannes Overmo hadde Overholmen nordre og mellem fjellslætte på Lunnafjellet.

KILDER
1787, almenningskommisjonen: "ower-Holmen" og "Ower Holmen" (i Skjækerd.alm)
1792, fjellslættemanntallet: "Holmen 6 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Holmen 6 s" og "over Holmen (skal formoedentlig være Wolden eller Holmen) 4 s" (i Skjækerdal alm.)
1936, Jorderegisteret: "Overholmen søndre, fjellslette i Skjækerdalen" og "Fjellsletter paa elvens ø. side: Overholmen.."

6. Prestgårdsslættet

Tilhørte trolig Tyve.
Tyve er en gård som opprinnelig var en husmannsplass under Prestgården (gnr 142) i Vuku. Karl August Pettersen kom til Tyve på Elneshøgda i 1890. Han slo Prestgårdsslættet. [10] I 1936 står det at Prestgården hadde fjellslætte på østre side av Skjækra. Bruket Modal leide på Prestgårdsslettet i mellomkrigstida. [11] Ikke langt unna Prestgårdsslættet, på andre siden av Sætertjønna, ble det satt opp ei høybu 1930-åra. [12]

KILDER
1936, jorderegisteret: "Fjellslætter paa elvens v. side: Præstegaarden.."

7. Haugsslættet

Tilhørte Haugan gnr. 164 eller Haugen gnr. 185.
Det er litt usikkert om Haugsslættet har tilhørt Haugan eller Haugen. Haugen er nevnt med fjellslætte i Skjækerdalalmenningen i 1787. I 1792 og 1826 står det at Haugen ikke finnes Fjellslættemantallet. I 1939 er Haugen nevnt blant de som har fjellslætter på vestre side av Skjækra. Haugan er ikke nevnt. Johannes H. Nessemo opplyser at han slo Haugslættet under

[10] Opplyst av Johannes Overmo i 1997
[11] Opplyst av Johannes H. Nessemo i 1997. Han var med sin far på slått her.
[12] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976

siste verdenskrig. Han betalte 25 øre i årlig leie til eieren av Haugan, Karl Sagvold. [13]

KILDER
1787, almenningskommisjonen: "Haugen" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Haugen findes ikke i fildslettemantal" (i Skjækerd.alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Haugen findes ej i Fjeldslætte Mandtal" (i Skj.d.alm.)
1936, jorderegisteret: "Fjellsletter paa elvens v. side: Haugen.."

8. Elnesslættan
Tilhører Elnes gnr. 183.
Nevnt første gang med fjellslætte i 1661. Da betalte Lars Tørrisen på Elnes 8 skilling i fjellslætteskatt. Det samme ble betalt både i 1685, 1720, 1723, 1792 og 1826. Fra 1787 går det fram av listene at fjellslættene ligger i Skjækerdal allmenning. I 1936 står det i Jordregisteret at Elnes hadde fjellslætter på vestre side av Skjækra. Elnes øvre (nordre) og Elnes østre skiftet på å slå setra i Lunnafjellet og Elnesslættan annenhvert år. [14]

KILDER
1661, fjellslætteskatt, landk.jord.b.: "Elnes Laurs aff itt Fieldslæt viij s"
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Lars Elnes j fieldslet, 8 sk"
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Elnes 1, 8 s"
1723, matrikkelen: "en fjellslette, 8 sk."
1787, almenningskommisjonen: "Elnes" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Elnæss, 8 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Elnæs 8 s" (i Skjækerdal alm.)
1936, jordregisteret: "Fjellsletter paa elvens v. side: Elnæs.."

9. Bekkaslættet
Ukjent bruker.

10. Ingebriktsslættet
Ukjent bruker.
Ved Ingebriktsslættet lå Ingebriktsstuggu, ei høybu og koie som ble brukt i 1920-åra. [15]

11. Nonsetslættan
Tilhørte kanskje Nonset gnr. 178.
Står ikke oppført i skriftlige kilder fra 1661 til 1936. Nonsetbua var ei svært gammel høybu ved Nonsetslættan. [16] Det foreligger ingen kilder som viser at Nonset slo i Skjækerdalen. Det bli sagt at de holdt til i Målsådalen.

12. Håggåslættet
Tilhørte Li (Håggån) gnr.179, bnr. 3.
Gården Li østre er fraskilt fra Leirset. Til eiendommen er det lagt til noe (Li vestre) fra Volden. Den nye gården kalles Li eller Håggån. Verken Leirset eller Li er nevnt i kildene fra 1661 til 1936.

13. Storbekkhalla
Tilhørte trolig Volden gnr. 180.

[13] Opplyst av Johannes H. Nessemo i 1997
[14] Johannes H. Nessemo husker at Elnes slo i mellomkrigstida.
[15] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976
[16] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976

Volden skal ha brukt Storbekkhalla som fjellslætter. [17] Storbekkhalla er grasliene nedenfor Vollavollen. Brennmyrin er også brukt om disse myrdragene. [18] I 1685 står Elluf Holmen i fjellslættelistene. I følge Verdalsboka var Ellev Andersen på Volden på den tid. Volden ble drevet sammen med Mellom-Overholmen . til 1662. Gården ble kalt "Holmen" og "Holmen eller Wolden". I 1720 står Volden oppført som Holmen med fjellslætte, men ikke i matrikkelen 3 år senere. I 1787, 1792 og 1826 kan gården være nevnt som Over Holmen med fjellslætte i Skjækerdalsalmenningen. I 1936 er Volden oppført med fjellslætte i Skjækerdalen, på østsiden av Skjækra. Da kan det ikke være området rundt Storbekkhalla som ligger på vestsida av Skjækra. Kan det være en forveksling med Åkervollen som hadde fjellslætter øst for Skjækra?

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Elluf Holmen j fieldslet, 4 sk".
1720, fjellslætteskatt, krigs jordeb.: "Holmen 1, 6 sk"
1787, almenningskommisjonen: "Ower Holmen" (i Skjækerdal alm).
1792, fjellslættemanntallet: "Over Holmen (skal formentlig være) Wolden eller Holmen i andet fald findes den ei i filslette mandtallet 4 skl." (i Skjækerdal alm)
1826, fjellslættemanntallet: "over Holmen 4 s (skal formoedentlig være) Wolden eller Holmen" (i Skjækerdal alm.)
1936, jordregisteret: "Volden, fjellslette i Skjækerdalen." og "Fjellsletter paa elvens ø.side: Volden.."

14. Andersslættet

Ukjent bruker. Andersstuggu var ei svært gammel høybu ved Andersslættet. [19]

15. Holmsslættan

Tilhørte Ner-Holmen gnr. 217. Det var Ner-Holmen som hadde Holmsslættan. Gården ble kalt Holm på 1500-tallet. I 1720 og 1723 betaler Ner-Holmen 6 skilling i fjellslætteskatt. I 1787 er Ytter- Holmen oppført i fjellskattelistene for Skjækerdal. Trolig er Ytter-Holmen det samme som Ner-Holmen. Midt Holmen er da oppført i Kverndal. I 1892 og 1826 er Ner-Holmen oppført i Skjækerdalslistene. I Jordregisteret fra 1936 er Ner-Holmen oppført med fjellslætter på vestsida av Skjækra. Holmsslættan ble slått av Ner-Holmen i mellomkrigstida. [20]

KILDER
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Nederholmen 1, 6s"
1723, matrikkelen: "Neder Holmen: En fjellslette, 6 sk".
1787, almenningskommisjonen: "Ytter-Holmen" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Nedre Holmen, 6 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Neder Holmen 6s" (i Skjækerdal alm.)
1936, jordregisteret: "Holmen nedre, fjellslætte i Skjækerdalen" og "Fjellsletter paa elvens v.side: N.Holmen"

16. Nordmyrin

Tilhørte Steingrunnan gnr. 144, bnr. 2.
Det var Steingrunnan som hadde drev fjellslått på Nordmyrin. Steingrunnan ble fraskilt Kulstad i 1885, så Nordmyrin har kanskje vært brukt av Kulstad før den tid (se: 19 Kulstadslættan). Det blir også sagt at Åkervollslættan og Nordmyrin ble slått av Åkervollen. [21]

17. Åkervollslættan

Tilhørte Åkervollen gnr. 187. Gården kalles i alle eldre matrikler Volden. Volden ble

[17] Opplyst av Johannes Overmo
[18] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1977 s.3.
[19] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976.
[20] Opplyst av Johannes H. Nessemo i 1997
[21] Fortalt av Johannes H. Nessemo i 1997.

opprinnelig drevet sammen med Overholmen mellem og ble kalt Holmen. For å skille gårdene, som var nabogårder, ble den ene kalt Åkervolden. I 1865 var Ole Steffensen (Olle Wolden) gårdbruker på Åkervolden. Han betalte 6 skilling i fjellslætteskatt. Fra 1887 går det fram at slættan lå i Skjækerdalsalmenningen.

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Oluff Wolden j fieldslet 6 sk"
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Wolden 1, 6 sk"
1787, almenningskommisjonen: "Wolden" (i Sjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Wolden 6 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Wolden 6 s" (*i Skjækerdal alm.)*
1936, jordregisteret: "Aakervolden, fjellslette ved Dyrhaugaaen i Skjækerdalen."

18. Åkerslættan

Tilhørte Åkran gnr. 188. Åkran er ikke nevnt i Kildene fra 1661 til 1839. I 1936 står det i Jordregisteret at Åkran har fjellslætte ved Dyråa. Åkersetran ligger ved Dyråa og Åkran hadde fjellslætte ved setra. [22] Bruket Modal leide Åkerslættan noen år under krigen. De lå rundt Åkervollen. [23]

KILDER
1936, jordregisteret: "Aakran, fjellslette ved Dyrhaugaaen og i hjemmemarken slått."

19. Kulstadslættan

Tilhørte Kulstad gnr. 144. Nevnt for første gang i 1661. Da betaler Lars Jonsen på Kulstad 6 skilling i fjellslætteskatt. Det samme er oppgitt i 1685 og 1720. Fra 1787 går det fram av kildene at det er i Skjækerdal almenning at gården har fjellslætter. Pussig nok mangler Kulstadslættan i Jordregisteret fra 1936. Storslættet lå på sørsida og Litj-Kulstadslættet på nordsida av Storbekken.[24] Bruket Modal slo Kulstadslættet noen år under krigen. [25]

KILDER
1661, fjellslætteskatt, landk.jord.b.: "Kustad Laurs aff it Fieldslæt vj s" (6 s).
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Lars Kuustad j fieldslet 6 sk"
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Kudstad 1, 6 sk"
1723, matrikkelen: "en fjellslette, 6 sk."
1787, almenningskommisjonen: "Kulstad" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Kuustad, 6 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Kulstad 6 sk." (i Skjækerdal alm.)

20. Trettarmyra

Ukjent bruker.
En trette om slåtteretten ga myra navn.[26] (I nærheten ligger Trettargjøta som var beitegrensa mellom Tinsvollen og Åkervollen.) [27]

21. Storstadslættan

Tilhørte Storstad gnr. 211.
Gården er nevnt med fjellslætte i 1787-listene for Skjækerdalsalmenningen. I

[22] Opplyst av Johannes Overmo, 1997
[23] Opplyst av Johannes H. Nessemo i 1997. Han var med sin far på slåtten.
[24] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976
[25] Opplyst av Johannes H. Nessemo i 1997. Han var med sin far på slåtten.
[26] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976
[27] Opplyst av Bjørn Skoknes 1997

fjellslættemanntallet for 1892 og1826 står det at Storstadgårdene ikke er med. I 1936 står både Storstad mellom og Storstad vestre oppført med fjellslætte i Skjækerdalen. Slættene lå på østsida av Skjækra. Storstadbua var ei høybu og skogskoie. [28]

KILDER
1787, almenningskommisjonen: "Storstadgaardene" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: " Storstad gaardene, findes ikke enten i Fieldslette manntallet ei heller at svare fild eng skayy (skatt). *(i Skjækerdal alm)*
1826, fjellslættemanntallet: "Storstad Gaardene findes ikke; endten i Fieldslæte mandtallet, ei heller at savre Field-Engeslætt" (i Skjækerdal alm.)
1936, jordregisteret: " Storstad mellem og Storstad vestre, fjellslette i Skjækerdalen." og *"Fjellsletter på elvens ø.side: Storstad.."*

22. Melaslættet

Tilhørte Melen gnr 205.
Gården er nevnt bare i 1787-listene for Skjækerdalsalmenningen. I 1792 og 1826 er det opplyst at Mælen mangler i fjellslættemantallet for Skjækerdalen. I 1936 står det i Jordregisteret at Mælen hadde fjellslætte på vestsida av Skjækra. (Navna Melaslettet og Melaåsen vest for Skjækra er forsatt i bruk.) I samme kilde står det at Mælen hadde seter og fjellslått i Kverndals almenning. I Seterbruket i Verdal stå det at Melen var på Melavollen i Kverndalen før 1870. Johannes H. Nessemo husker at Melakarene slo Melaslættet ett år rundt siste verdenskrig.

KILDER
1787, almenningskommisjonen: "Mæhlen" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Mæhlen findes ei i fieldslette mandtallet" (i Skjækerdal)
1826, fjellslættemanntallet: "Mæhlen findes ej i Fjeldslætte Mandtal" (i Skjækerdal)
1936, jordregisteret: "Fjellsletter paa elvens v.side: Mælen.."

23. Kolstadslættan

Tilhørte Kolstad gnr. 167.
Første gang Kolstad er nevnt med fjellslætter er i 1685. Da betaler Guttorm Nilsen på Vester-Kolstad 6 skilling i fjellslætteskatt og Ole Tollefsen på Øster-Kolstad 4 skilling. I 1720 oppgis en fjellslætte skattelagt med 6 skilling. Ved matrikuleringen i 1723 oppføres begge gårder under ett med 2 fjellslætter, som ble skatttelagt med 10 skilling årlig. Fra 1787 går det fram at fjellslættene til Kolstad ligger i Skjækerdal almenning. Pussig nok mangler Kolstads fjellslætter i Jordregisteret fra 1936. Bruket Modal leide slåtten på Kolstadslættan under siste verdenskrig. [29]

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Guttorm Kolstad j fieldslet 6 sk" og "Olluff Kolstad j fieldslet 4 sk"
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Koldstad 1, 6 s"
1723, matrikkelen: "2 fjellslætter, 10 sk."
1787, almenningskommisjonen: "Kolstad" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjelslættemanntallet: "Koldstad 2 de engesletter, 8 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Kolstad 2de Engeslætter 8 s" (i Skjækerdal alm.)

24. Ofardigmyra

Tilhørte trolig Ørtugen gnr. 184.
Nevnt første gang i 1685. Da betalte Elleff Ammonsen (Amundsen) på Ørtugen 4 skilling i fjellslætteskatt. Det samme ble betalt i 1720, 1723, 1792 og 1826. Fra 1787 går det fram at de

[28] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976
[29] Opplyst av Johannes H. Nessemo i 1997. Han var med sin far på slåtten.

har slætte i Skjækerdal allmenning. I Jordregisteret fra 1936 står det at fjellslættet lå på vestsida av Skjækra. Det er nærliggende å tro at slættet lå ved Ørtugtjønna. Her ligger Ofardigmyra. "Slåttemyr så stor at karene vart ofardig før de var ferdig" [30]

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Elluf ørtugenn j fieldslet, 4 sk"
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Ørtugen 1, 4 s"
1723, matrikkelen: "en fjellslette 4 sk"
1787, almenningskommisjonen: "Ørtugen" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Ørtugen 4 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Ørtugen 4 s" (i Skjækerdal alm.)
1936, Jordregisteret: "Ørtugen, fjellslette i Skjækerdalen." og "Fjellsletter på elvens v.side: Ørtug."

25. Holmlislættet

Tilhørte Vester-Holmli gnr. 162 bnr 1.
I 1784 står Vester-Holmli oppført med fjellslætte i Skjækerdalsalmenningen. Holmli har seter i Malså almenning, men er ikke oppført med fjellslætte der. I Fjellslættemanntallet for 1792 står det at Vestre-Holmli finnes ikke i manntallet eller betaler skatt. I Jordregisteret fra 1936 står både Holmli vester og mellem oppført i Skjækerdalen. Videre står det at slættet til Holmi lå på østsida av Skjækra. Holmlislættet lå i Holmlihalla [31]

KILDER
1787, almenningskommisjonen: "WesterHolmlien" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Wester Holmli ligesaa" (som Storstadgårdene)
1936, Jordregisteret: "Holmli vestre, fjellslette i Skjækerdalen. Holmli mellem, fjellslette i Skjækerdalen. Holmli østre, ikke fjellslette" og "Fjellsletter på elvens ø.side: Holmli."

26. Årstadslættet

Tilhørte Årstad?. Her brukte Årstad å ta gras. [32] Noen mener at dersom Årstad har slått i Skjækerdalen, må det ha vært i nærheten av Bjartslættet. [33] Årstad er nevnt bare en gang med fjellslått i Skjækerdal allmenning. Det er i 1839. Ellers er Årstad oppført med fjellslætter i Kverndalen både i listene for 1872 og 1936

KILDER
1839, fjellslætteskatt fogderiets skrivelse: "Nordre Aarstad 8 sk, Mellem Aarstad 9sk Søndre Aarstad 8 sk (i Skjækerdal almenning).
1936, Jordregisteret: "Årstad nordre, mellem og søndre, fjellslått i Kverndals alm."

27. Nermyrin

Det kan ha vært Bjartan som har hatt slått på Nermyrin. [34] Bjartslættet ligger i nærheten. (se: 28 Bjartslættan).

28. Bjartslættan

Tilhørte Bjartan gnr. 186. Nevnt første gang i 1685. Da betalte Torkil Tomassen på Bjartan 6 skilling i fjellskatt. Det samme ble betalt i 1720 og 1723. I 1787 går det fram at fjellslættet ligger i Skjækerdalen. I 1792 er skatten 4 skilling i året. I Jordregisteret for 1936 står det at

[30] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976
[31] Jens Holmens særoppgave: Stadnavn på sørsida av Skjækerdalen. (1991)
[32] Jens Holmens særoppgave: "Stadnavn på sørsida av Skjækerdalen." (1991)
[33] Tor Bjartan til Odd Bjartan i 1997
[34] Johannes H. Nessemo har opplyst til Johannes Overmo (1997) at han tror Bjartan slo Nermyrin.

Bjartan hadde fjellslætter på østsiden av Skjækra. Bjartan hadde seter på Harbakvollen sammen med Hellgårdene. Vollen ble slått etter at seterdrifta ble slutt i 1918. [35] Etter at Hellgårdene sluttet med fjellslått, slo Bjartan Hellslættan noen år. Bjartan slo i fjellet til 1945 [36]

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Thorkil Biertum j fieldslet 6 sk.
1720, fjellslætteskatt, krigs jordeb.: "Biertum 1, 6 sk."
1723, matrikkelen: "En fjellslette, 6 sk"
1787, almenningskommisjonen: "Biertum" (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Biertem 4 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Biertem 4 sk" (i Skjækerdal alm.)
1936, Jordregisteret: "Bjertum, seter og fjellslette i Skjækerdalen" og "Fjellsletter paa elevens ø.side:Bjertum."

29. Jermstadslættan

Tilhørte Øver-Jermstad gnr. 102.
Nevnt første gang i 1685. Da betalte Peder Ingebriktsen på Øver-Jermstad 6 skilling i fjellslætteskatt. Det samme er oppgitt både i 1720 og 1723. I 1787 er det opplyst at Jermstad hadde fjellslætte i Vera eller Juldal almenning (Skjækerdal allmenning). Skatten i 1792 og 1826 var gått ned til 4 skilling. I 1839 står det at Øver-Jermstad hadde fjellslætte i Skjækerdalen som de betalte hele 24 skilling for. I Jordregisteret fra 1936 står det at Jermstad hadde fjellslætte på østsiden av Skjækra. Øver-Jermstad har aldri hatt seterrett i Skjækerdalen, men har hatt tilhold i Indals- og Leksdals allmenning og Fremmer Juldalen.[37] Jermstadbua var ei høybu ved Jermstadslættan. [38]

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Peder Jermstad j fieldslet 6 sk."
1720, fjellslætteskatt, krigs jordeb.: "Jermstad 1, 6 sk."
1723, matrikkelen: "en fjellslette, 6 sk."
1787, almenningskommisjonen: "Jermstad". (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Jermstad 4 skil." (i Skjækerdal alm).
1826, fjellslættemantallet: "Iermstad 4 s." (i Skjækerdal alm.)
1839, fjellslætteskatt, fogd. skr.: " Øvre Jermstad årlig sk. 24. I Skjækerdalen af Wære Alminding privat og skyldsat Eiendom."
1936, Jordregisteret: "Fjellsletter paa elvens ø.side: Jermstad.."

30. Hellslættan

Tilhører Midt-Hellan gnr. 146 bnr. 1 og Øster-Hellan gnr. 146 bnr. 2.
Nevnt første gang i 1661. Da betalte Ole (Oluf) Pedersen Hjelde på Øster-Hellan 6 skilling i fjellslætteskatt. Gården er ikke nevn blant de som skulle betale skatt i 1685. I 1720 er gården Hjelde oppført med 1 slætte. I matrikkelen for 1723 er Midt-Hellan oppført med en fjellslette, satt til 6 skilling årlig. Øster-Hellan er ikke oppført med fjellslette. I almenningskommisjonen fra 1787 er Midt-Hellan oppført med fjellslætte i Wære eller Juldals allmenning (Skjækerdal allmenning). I Fjellslettemantallet for 1792 og 1826 er Hjelde (Hellan) oppført i Skjækerdalen. I Jordregisteret for 1936 står det at Hjelde vestre, mellem (senere Midt-Hellan) og Hjelde østre (Øst-Hellan) hadde seter og fjellslætte i Skjækerdalen. Dessuten står det at Hjelde hadde fjellslætte på østsiden av Skjækra. Midt- og Øst-Hellan slo også på Harbakvollen. Vester-Hellan er også nevnt i kildene, men fra 1787 går det fram at det gjaldt

[35] Opplyst av Lasse Hjelde i 1997.
[36] Odd Bjartan: "Til 1945". Ivar Holmen: "Til under siste verdenskrig".
[37] Seterbruket i Verdal
[38] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1976.

Leksdal allmenning. (ved Hellhaugen, nord for Høysjøen? [39]) Hellgårdene drev fjellslått her til i 1920-årene. Hellslættan ble regnet for å være store og gode fjellslætter.[40] Bjartan slo Starmyra sørvest for Harbakvollen i 1944-45. Det ble 4 stakker på den myra. [41] Kanskje det var en del av Hellslættan?

KILDER
1661, fjellslætteskatt, landk.jord.b.: "Hielde Eluff aff itt Fieldslæt vj s." (6 s).
1720, fjellslætteskatt, krigs jord.b.: "Hielde 1, 6 s."
1723, matrikkelen: "en fjellslette, 6 sk." (Midt-Hallan)
1787, almenningskommisjonen: " Med-Hielden." (i Skjækerdal alm.)
1792, fjellslættemanntallet: "Hielden 6 skil." (i Skjækerdal alm:)
1826, fjellslættemanntallet: "Hielden 6 s." (i Skjækerdal alm.)
1936, Jordregisteret: "Hjelde vestre,mellem har seter i Skjækerdalen og fjellslette ogsaa i Skjækerdalen."
"Hjelde østre, seter i Skjækerdalen sammen med Bjertum og fjellslette i Skjækerdalen."
"Fjellsletter på elvens ø.side: Hjelde."

Sæter gnr. 174

Nevnt for første gang i 1685. Da betalte Ole Jakobsen på Sæter 6 skilling i fjellslætteskatt. Det samme ble betalt i 1720, 1723, 1792(?) og 1826. I 1784 1792(?) og 1826 er gården oppregnet over de som har fjellslætte i Skjækerdalsalmenningen. I følge Johannes Overmo skulle dette være omkring Dyrhaugen. Under almenningssynfaringa i 1861-65 og i Jordregisteret fra 1936 står Sæter oppført med fjellslætte i Malså almenning. Etter dette ser det ut som om Sæter hadde flyttet fjellslåttet fra Skjækerdalen til Malsådalen. Det er usikkert hvor Sæters fjellslætte lå, men det kan ha vært omkring Dyrhaugen. [42] I jordregisteret fra 1936 står det et annet sted at Sæter hadde fjellslætte på østsiden av Skjækra. I Seterboka for Verdal står det at gården Sæter skal ha hatt seter litt vest for Dyrhaugen i Skjækerdalen. Genitivs-"s"-en i Seterstjønna tyder på at navnet er avledet av gårdsnavnet Sæter og ikke av en tilfeldig seter. [43]

KILDER
1685, fjellslætteskatt, amtsregnsk.: "Olluff Setter j fieldslet 6 sk".
1720, fjellslætteskatt, krigs jordeb.: "Setter 1, 6 sk".
1723, matrikkelen: "en fjellslette, 6 sk"
1787, almenningskommisjonen: "Setter" (i Skjækerdal alm).
1792, fjellslættemanntallet: "Sæter? 6 skil." (i Skjækerdal alm.)
1826, fjellslættemanntallet: "Sæter 6 s". (i Skjækerdal alm.)
1865, almenningskommisjonen: "Sæter, ingen Afgift" (i Malsaa almenning)
1936, jordregisteret: "Sæter, et større fjellslette i Malsaadalen." og "Fjellsletter paa elvens ø.side: Sæter"

Fjellslått i Skjækerdalen (tabell)

Fjellslått i Skjækerdalen i følge skriftlige kilder (årstall i 1. rad). x = registrert som fjellslætte, sk. = skilling (størrelse på fjellslætteskatten), e = engslætte, x? = usikker registrering, (x) = usikker på om gården forsatt har

[39] Opplyst av Lasse Hjelde (1997)
[40] Opplyst av Lasse Hjelde. Hans far, Gustav Hjelde f. 1914, var der for første gang i 1929. Da var det slutt med fjellslåtten.
[41] Opplyst av Odd Bjartan i 1997
[42] Antydet av Johannes Overmo i 1997.
[43] Seterbruket i Verdal s.176.

rettighet eller om opplysningen viser til tidligere rettigheter.

Gård	**gnr**	**1661**	**1685**	**1720**	**1723**	**1787**	**1793**	**1826**	**1839**	**1936**
Øver-Jermstad	102	-	x 6sk	x 6s.	x 6sk.	x	x 4sk	x 4sk	x 24sk.	(x)
Prestgården	142									(x)
Kulstad	144	x 6sk.	x 6sk.	x 6sk.	x 6sk	x	x 6sk	x 6sk.		
Hellan	146	x 6sk.		x 6sk.	x 6sk.	x	x 6sk	x 6sk.		x
Holmli	162					x				x
Bjørstad	165									x
Kolstad	167		xx 6+4sk	x 6sk.	xx 10sk.	x	xxe 8sk.	xxe 8sk		
Sæter	174		x 6sk.	x 6sk.	x 6sk.	x	x? 6sk	x 6sk.		(x)
Volden	180		x 4 sk	x 6 sk		x	x 4sk	x 4 sk		x
Kulsli	182	x 8sk.	x 8sk	x 8sk.	x 8sk.	x	x 8sk	x 8sk.		x
Elnes	183	x 8sk	x 8sk	x 8sk	x 8sk	x	x 8sk	x 8sk		(x)
Ørtugen	184		x 4sk.	x 4sk.	x 4sk.	x	x 4sk	x 4sk.		x
Haugen	185					x				(x)
Bjartan	186		x 6sk.	x 6sk.	x 6sk.	x	x 4sk	x 4sk.		x
Åkervollen	187		x 6 sk	x 6 sk		x	x 6sk	x 6sk		x
Åkran	188									x
Melen	205					x				(x)
Overholmen sø	209					x	x 6 sk	x 6 sk		x
Storstad	211					x				x
Ner-Holmen	217			x 6 sk	x 6 sk	x	x 6 sk	x 6 sk		x

Kilder:
1661: Fjellslætteskatt, landkommisjonens jordebok. *[Verdalsboka VIA s.27]*
1685: Fjellslætteskatt, amtsregnskapene. *[Verdalsboka VIB s.440]*
1720: Fjellslætteskatt, krigs jordebok. *[Verdalsboka VIB s.441]*
1723: Matrikkelen. *[Verdalsbøkene IV og V, gårdshistoriene]*
1787: Almenningskommisjonen. *[Verdalsboka VIA s.140]*
1792 Fjellslættemanntallet, fogderiets skrivelse. *[Kopi fra Værdalsbruket]*
1826: Fjellslættemanntallet, fogderiets skrivelse (avskrift av 1792). *[Verd.b. VIA s.143]*
1839: Fjellslætteskatt, fogderiets skrivelse. *[Seterbruket i Verdal s.53]*
1936: Oppgave fra jordregistret. *[Kopi fra Værdalsbruket]*

Setervoller i Skjækerdalen.

31. Grunnvollen
32. Bjørstadvollen
33. Bynavollen
34. Haugvollen
35. Tinsvollen
36. Åkervollvollen (Dyrhaugen)
37. Åkersetran
38. Vollavollen
39. Kolstadvollen, Leinsvollen
40. Harbakvollen (Hellsetran, Bjartsetran)
41. Kulslivollen
42. Fjølbustan
43. Sørvollen (Skjækervollen)
44. Nordvollen (Skjækeroset)

31. Grunnvollen

Seter til Midt-Grunnan vestre gnr 148 og Midt-Grunnan austre gnr. 149.
En kilde viser at setra var i bruk i 1835. [44] I Jordregisteret for 1936 står det at Øst-Grunnan og Midt-Grunnan har seter i Skjækerdalen. Midt-Grunnan slo gras ved Grunnvollen. [45]

32. Bjørstadvollen

Seter til Bjørstad gnr 165.
Bjørstad hadde ingen seter i 1723 så den er nok tatt i bruk etter det.[46] I Jordregisteret for 1936 står det at Bjørstad vestre og østre hadde seterhavn i Skjækerdalen. Bynavollen, Haugvollen og Bjørstadvollen lå i samme området. Det er flere teorier om historia til Bjørstadvollen. En av dem er at Byna hadde opprinnelig seter sammen med Midt-Grunnan i Seterdalen. På grunn av bjønnplage flyttet Byna sammen med Bjørstad og overtok etter hvert vollen Bjørstad hadde til slutt ei høybu på vollen. [47]

33. Bynavollen

Seter til Byna gnr. 166 bnr. 1
Den opprinnelige Bynavollen lå i mer skogsterreng lenger vest, men ble flytttet pga. bjønnplage. Her var det seterdrift til 1949. [48]

34. Haugvollen

Seter til Haugan gnr 164bnr. 1
Haugvollen lå på samme vollen som Bynavollen eller like øst for denne. Den ble nedlagt omkring 1880. [49]

35. Tinsvollen

Seter til Varslått gnr. 171 bnr. 1
Hørte tidligere til Telnesset. Telnesset ble utgravd av elva og eieren kjøpte Varslåtten i 1842. Han holdt unna seterretten da han solgte Telnesset i 1849. [50] Seterdrifta ble slutt i 1945. Helgådal idrettslag har gjennoppbygd seterhuset slik som det var. Graset på setervollen ble slått og hesjet. Det var bra med gras her. Etter at Nils Varslått sluttet med fjellslåtten, ble denne slåtten leid bort bl.a. Kristine og Martin Elnes (Sandmo) og Jon Ågesen (Åkran). Høyet

[44] Seterbruket i Verdal s. 102
[45] Opplyst av Johannes Overmo i 1997
[46] Seterbruket i Verdal. s. 77
[47] Johannes Overmo: Helgådalsnytt 1977 s.3
[48] Seterbruket i Verdal. s. 83
[49] Seterbruket i Verdal s.108 og Helgådalsnytt 1977 s. 3
[50] Seterbruket i Verdal s.189

ble oppbevart i ei høybu på vollen. [51]

36. Åkervollvollen (Dyrhaugen)
Seter til Åkervollen gnr. 187. bnr. 1
Den er også kalt Dyrhaugen. Vollen ligger like nord for toppen av Dyrhaugen. Den ble nedlagt omkring 1850. [52]

37. Åkersetran
Seter til Åkran gnr.188 bnr.1
Det blir sagt at dette var tidligere seter til Haugen gnr. 185 men ble byttet bort til Åkran for ei tønne korn. Setra ble nedlagt mellom 1860 og 1880. [53]

38. Vollavollen
Seter til Volden gnr. 180 gnr. 1.
Var i bruk som vanlig seter til 1946 eller 47. Senere brukte Volden setra til sau- og ungfehamn. [54] Tidligere kalt Bekkjavollen. Den var i bruk ca. 1800. Ei høybu på vollen ble revet i 1940. Da ble en stokk med årstallet 1832 funnet. I 1933 ble nytt hus satt opp lenger opp enn det gamle. Det var opphold på setra fra 1937 til 1941. 1946 var siste året med drift. Setervollen, som var inngjerdet, ble slått. I 1964/65 ble setra restaurert. [55]

39. Kolstadvollen, Leinsvollen
Kolstadvollen:
Seter til Kolstad vestre gnr. 167 bnr. 1 og Kolstad mellem gnr. 167 bnr 2. Brukt til 1880-åra. [56]

Leinsvollen:
Seter til Lein gnr. 38.
Lå sammen med Kolstadvollen. Eieren av Kolstad austre holdt unna seterretten da han kjøpte Lein**.** Leinsvollen ble brukt til 1910-12. [57]

40. Harbakvollen (Hellsetran, Bjartsetran)
Seter til Midt-Hellan gnr 196 bnr 1, Øst-Hellan gnr 196 bnr. 2 og Bjartan gnr. 186 bnr. 1. De ble også kalt Hellsetran og Bjartsetran. Hellgårdene sluttet i 1908, mens Bjartan holdt på til 1918 Det ble slått gras på vollen etter at setrdrifta var slutt. Det sto ei høybu på vollen [58]
Ettter at seterdrifta tok slutt, ble setra brukt som base for ungfehamning og okshamning. [59]

41. Kulslivollen
Seter til Leirset gnr.179 bnr.2, Kulsli nedre gnr.182 bnr.1 og Kulsli øvre gnr182 bnr 2
Alle tre gårdene hadde eget hus og seterlag. Siste året med drift var i 1948. [60]
42. Fjølbustan

---

[51] Joar Olav Nessemo: Helgådalsnytt 1986 s. 25
[52] Seterbruket i Verdal s. 86
[53] Seterbruket i Verdal s. 207
[54] Seterbruket i Verdal s. 199
[55] Trond Varslott: Helgådalsytt 1990 s. 36.
[56] Seterbruket i Verdal s.141
[57] Seterbruket i Verdal s.141
[58] Opplyst av Lasse Hjelde i 1997
[59] Seterbruket i Verdal s.105 og 106
[60] Seterbruket i Verdal s.145

Denne setra ble påbegynt ca. 1 km nord for Kolstadvollen. Bygginga ble avbrutt pga. protest fra de som eide Kolstadvollen. [61]

43. Sørvollen (Skjækervollen)
Seter til Langdal gnr.173 bnr. 1.
Det var fast bosetning på Sørvollen i tidsrommet ca. 1800- ca.1842. På Sørvollen var det to heimer. [62] Senere begynte Langdal med seterdrift på Skjækerdalssetrene. Langdal slutta i 1869 Fæby leide setra i 1868, 70 og 71. Trones overtok den søndre setra på Sørvollen. De sluttet litt før 1900. Setrene ved Skjækervatnet er også kalt Skjækerdalssetrene.[63]

44. Nordvollen (Skjækeroset)
Det var fast bosetning her fra ca. 1830 til 1851. Volden gnr 180 byttet seter med Langdal, men benyttet setervollen bare til slått. Sannsynligvis var dette Nordvollen. Her har det senere blitt slått mye fjellgras av ogndalinger. [64]

Høybuer i Skjækerdalen

45. Ingebriktstuggu
Høybu og koie ved Ingebriktsslættet. Brukt til ca 1920.[65]

46. Nonsetbua
Høybu ved Nonsetslættan. Svært gammel. [66]

47. Nonsetstuggu
Høybu og skogskoie mellom Gråvvådalsstuggu og Skjækra. Brukt i 1930-åra. [67]

48. Andersstuggu
Høybu ved Andersslættet. Svært gammelt[68]

49. Jermstadbua
Høybu ved Jermstadslættan. Svært gammel. [69]

50. Storstadbua
Høybu og skogskoie. Brukt ca. 1910. Dårlig losji. [70]

51. ? bua
Høybu nord for Sætertjønna. Oppført i 1930-årene. Prestgårdsslættet ligger sør for tjønna. [71]
52. Nordbuan
Ligger i øst i Kulstaddalen. Opprinnelig var det ei høybu på tomta. Senere var det bygd

[61] Seterbruket i Verdal s.142.
[62] Håvard Elnes: Helgådalsnytt 1977
[63] Seterbruket i Verdal s.175 og Helgådalsnytt 1977
[64] Seterbruket i Verdal s.175 og Helgådalsnytt 1977
[65] HN 1976 s.25
[66] HN 1976 s.25
[67] HN 1976 s.25
[68] HN 1976 s.25
[69] HN 1976 s.26
[70] HN 1976 s.26
[71] HN 1976 s.26

skogskoie og stall. Ennå er det rester etter disse husa. [72]

Tinsvollen. (se nr. 35)
Det var ei høybu på vollen. [73]

Vollavollen. (se nr. 38)
Ei høybu på vollen ble revet i 1940.[74]

Harbakvollen. (se nr. 40)
Det sto ei høybu på vollen. Tomta vises ennå. [75]

Stakkstenger i Skjækerdalen

Nå er de fleste stakkstengene borte. Det er noen få opplysninger om lokaliteter hvor en ennå er rester etter stakkstonga eller "stoa" hvor den har stått. Johannes H. Nessemo fortalte at da han sist var i Kulstaddalen (1995), var det bare småbjørk å se der stakkstoene hadde vært. Følgende opplysninger foreligger om stakkstenger eller stoer som har vært synlig til nå:

Litj-Kulstadslættet (se nr.19) [76]

Nordmyrin (se nr.16) [77]

Hellslættan (se nr. 30) [78]

Kart, Skjækerdalen: Fjellslætter og setervoller.

[72] Jens Holmens særoppgave: Stadnavn på sørsida av Skjækerdalen. (1991)
[73] Joar Olav Nessemo: Helgådalsnytt 1986 s. 25
[74] Trond Varslott: Helgådalsnytt 1990 s.36
[75] Opplyst av Lasse Hjelde i 1997.
[76] Opplyst av Jon Lykke i 1997
[77] Opplyst av Jon Lykke i 1997
[78] Opplyst av Lasse Hjelde i 1997

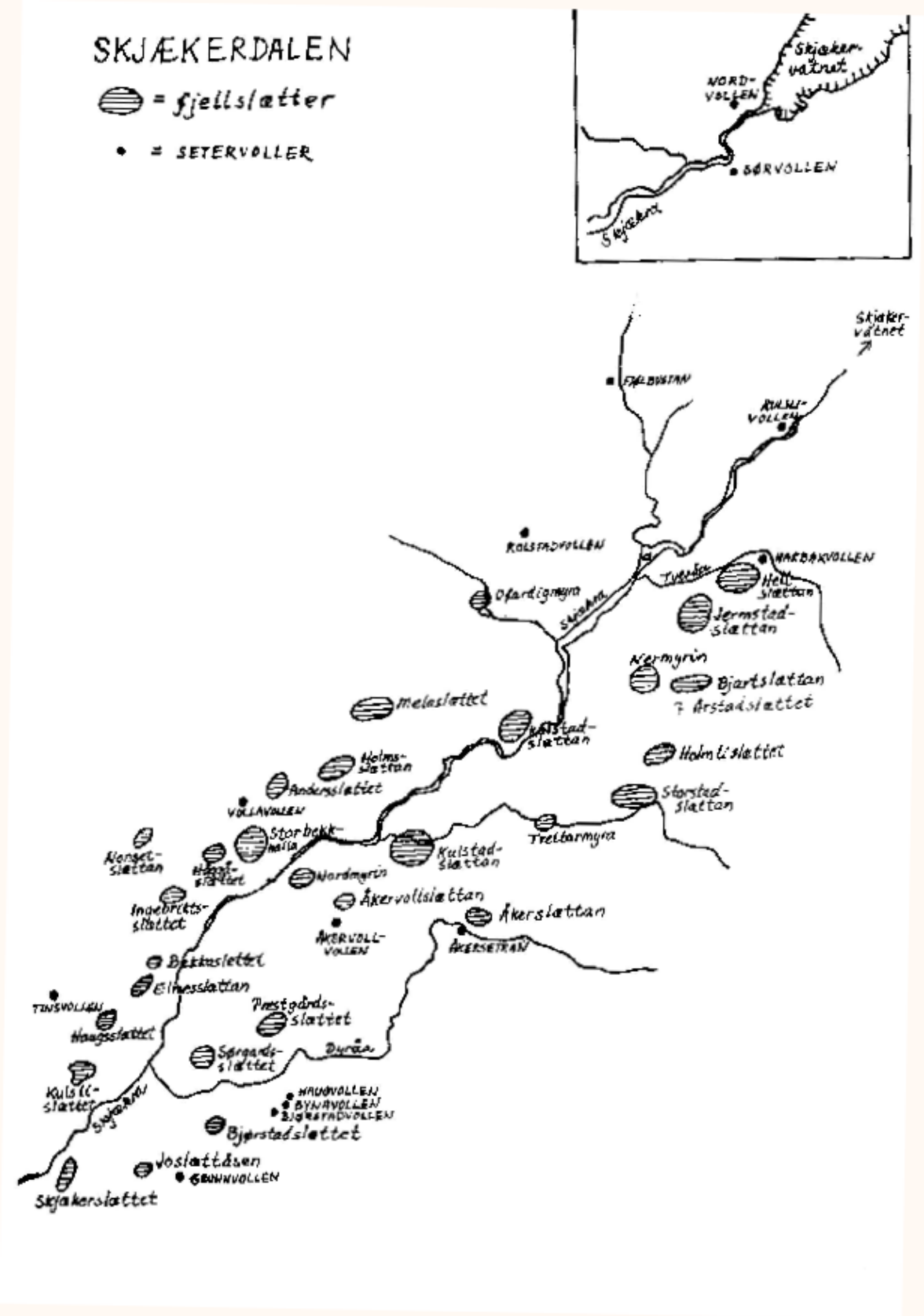
SKJÆKERDALEN
= fjellslætter
= SETERVOLLER
Skjæker-vatnet
NORD-VOLLEN
SØRVOLLEN
Skjækra
Skjæker-vatnet
FÆLBUSTAN
RULSLI-VOLLEN
ROLSTADVOLLEN
HARBAKVOLLEN
Tveråa
Hell-slættan
Ofardigmyra
Skjækra
Jermstad-slættan
Nermyrin
Bjartslættan
? Årstadslættet
Melaslættet
Kulstad-slættan
Holmslættan
Holmlislættet
Andersslættet
Storstad-slættan
VOLLAVOLLEN
Storbekk-halla
Treltarmyra
Kulstad-slættan
Nonset-slættan
Nordmyrin
Åkervollslættan
Åkerslættan
Ingebritts-slættet
ÅKERVOLL-VOLLEN
ÅKERSETRAN
Bekkaslettet
Elnesslættan
TINSVOLLEN
Præstgårds-slættet
Haugsslættet
Sørgards-slættet
Dyråa
Kulsli-slættet
HAUGVOLLEN
BYNAVOLLEN
BJØRSTADVOLLEN
Skjækra
Bjørstadslættet
Joslættåsen
GRUNNVOLLEN
Skjækerslættet

Fjellslætter i Nord-Vera

Kilde: Per Ward, Strådalen

53. Stormyra
Tilhørte Sisselvollen

54. Sisselvollmyran
Tilhørte Sisselvollen. Strådalen leide slått her.

55. Knulmyran
Tilhørte Strådalen.
Her lå det en slåttbustad som de kalte Fleskhus

56. Myran nordafor Pepålsdalen
Tilhørte Strådalen.

57. Guldbrandsmyra
Tilhørte Strådalen

58. Stormyra
Tilhørte Strådalen

59. Brengsmyran
Tilhørte Nord-Vera vestre

60. Andershølet
Tilhørte Nord-Vera vestre. Både Strådalen og Sveet leide slått her.

61. Blautmyra
Tilhørte Strådalen

62. Hardmyra
Tilhørte Strådalen
Her sto Hardmyrsteinen. Den fungerte som et merke i dårlig vær.

63. Setermyrin
Tilhørte Strådalen

64. Mostermyra
Tilhørte Strådalen

65. Femstongmyra
Tilhørte Strådalen

66. Rugdslættet
Tilhørte Strådalen

Navnet kommer av at en rugdunge fikk kappet av hodet i slåtten.

67. Trøgstadslåtten
Tilhørte Strådalen

69. Vakkerslåtten
Tilhørte Nord-Vera? En bustad sto like i nærheten av slættet.

Fjellslætter i Tverådalen

70. Tverådalen
Storlunet, gnr.195, slo i Tverådalen. [79]
Her var det mange slåttmyrer. Storlunet slo rundt Tveråholman, Storvukuvollen og ved Flåtjønna. Det var Storvuku som hadde retten i Tverådalen, men leide bort retten til Storlunet. Storlunet kunne slå opptil 98 lass per år. [80]

71. Storbekkdalen
Her slo husmannen under Hellmoen, Bertil Skoknes, fjellgras. Han dro høyet heim gjennom Harbakskalet [81]

Setervoller i Nord-Vera

72. Grunntjønnvollen (Strådalsetra)
Seter til Strådalen gnr. 200 bnr. 5 og Strådalen austre gnr. 200 bnr. 6
Setra var i bruk til 1930. [82] Folka på Strådalen overnattet på setra da de drev fjellslått i området. Det tok slutt i 1945. [83]

73. Brengsvollen
Seter til Nord-Vera vestre gnr 196 bnr 2
Setra ble nedlagt før 1850 men slåtten og hamninga ble brukt så sent som i 1938. [84]

74. Gudmundlivollen
Seter til Nord-Vera austre gnr.196 bnr 1.
Det ble slutt med seterdrift i 1901. Slått og hamning ble brukt senere. [85]

75. Kvennmovollen
Seter til Nord-Vera austre gnr.196 bnr.1. Ikke brukt etter 1855. [86]
76. Sisselvollen
Seter til Sisselvoll gnr.197 bnr.1.
Den ble nedlagt som vanlig seter i 1870, men hamninga og slåtten ble brukt så lenge det var

[79] Opplyst av Sigvald Sjømæling, Birger Sisselvold og Stig Jønsson
[80] Opplyst av Stig Jønsson.
[81] Einar Åkran fortalt til Johannes Overmo
[82] Seterbruket i Verdal s.101
[83] Opplyst av Per Ward i 1997
[84] Seterbruket i Verdal s.79
[85] Seterbruket i Verdal s.103
[86] Seterbruket i Verdal s. 149 (Ingv.. Tronsmo)

vanlig å slå i fjellet. [87]

Setervoller i Tverådalen

77. Vollavollen

Seter til Volden, gnr.180 bnr.1

Denne setra i Ferlandet var en eldre seter til Volden, muligens slutt før 1790. Volden flyttet setra til Skjækerdalen. [88]

78. Storvukuvollen

Seter til Storvuku vestre gnr.141 bnr.1 og Storvuku nordre gnr.141 bnr.2 og 3.

Den ble oppstartet i 1790-åra. Siste år setra var i bruk var i 1906. det var ekstra god hamning rundt vollen. [89]

79. Flyvollen

Seter til Flyum gnr 163 bnr. 1

Også kalt Flysetran. Ligger sammen med Ekersetran. Den var sist bruk i 1912-15 [90]

Rønningen gård i Nord-Vera slo ved Flyvollen. Ole Rønning hadde halvparten av setervollen samt myrslått rundt vollen. Han dro heim foret på kjelke. Av og til måtte han leie hestetransport. Den andre halvparten av vollen hadde Martin Kleppen. [91]

80. Ekersetran

Seter til Ekren, gnr 140 bnr.1.

Lå sammen med Flyvollen. Setra var sist i bruk i 1912-15. Kleppen hadde på slutten halve slåtten til Ekren mot at de holdt gjerde omkring slåttvollen. Det var svært god hamning omkring vollen.

81. Tveråholman

Seter til Forbregd gnr 137. Holmli austre gnr.162 bnr.3 leide setra i 1865-1883 [92]

Tveråholman gård

Fra 1894-1909 var det fast bosetning for opptil to familier på Tveråholman. Martinus Antonsen og Marie Andreasdatter Vangstadvald kom dit først. Da det var fast bosetning på Tveråholman, ble det slått mye omkring plassen. Noe ble kjørt inn på låven og noe ble stakket. "Området var godt egnet for fjellslått med sine mange graskledte voller og myrer." I en overenskomst mellom Værdalsbruket og Verdal kommune i 1916, gis kommunen bruksretttil setra kun som slåtteland [93]

Kart, Nord-Vera: Fjellslætter og setervoller

[87] Seterbruket i Verdal s.172
[88] Seterbruket i Verdal s. 198
[89] Seterbruket i Verdal s.181
[90] Seterbruket i Verdal s.89
[91] Artikkel i Helgådalsnytt 1982, s. 4-5 (av Lasse Johnson)
[92] Seterbruket i Verdal s. 193
[93] Seterbruket i Verdal s. 193, Helgådalsnytt 1975 s. 9 og 1979 s.5-9 (av Håvar Elnes)

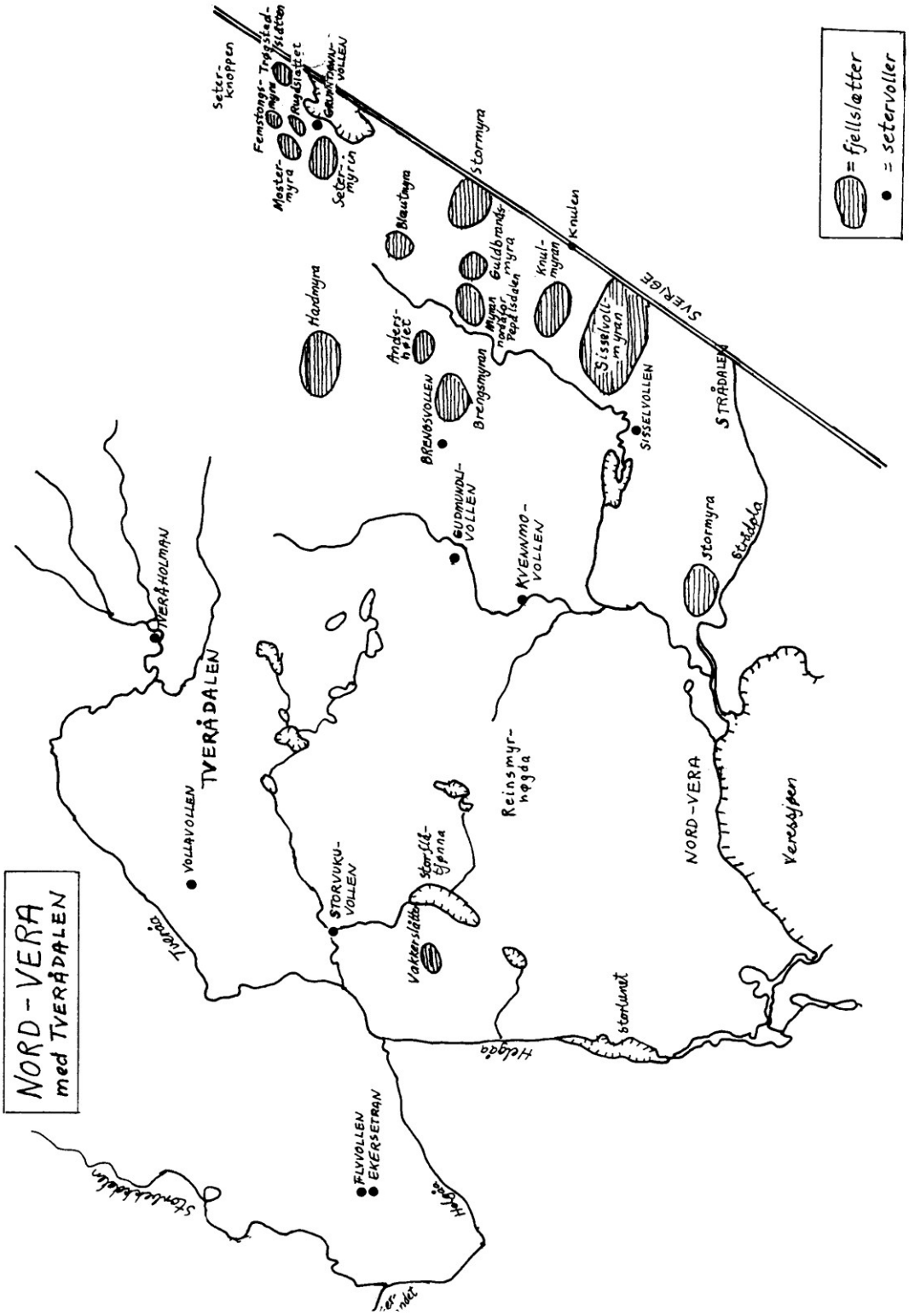
NORD-VERA
med TVERÅDALEN
= fjellslætter
= setervoller
TVERÅDALEN
TVERÅHOLMAN
VOLLAVOLLEN
STORVUKU-VOLLEN
Storflåtjønna
Vakkerslåtten
Reinsmyrhøgda
NORD-VERA
Veressjøen
Storlunet
Helgåa
Tveråa
FLYVOLLEN
EKERSETRAN
Storbekkdalen
Hardmyra
Andershølet
BRENGSVOLLEN
Brengsmyran
GUDMUNDLI-VOLLEN
KVENNMO-VOLLEN
Stormyra
Strådala
SISSELVOLLEN
STRÅDALEN
Sisselvollmyran
Knulmyran
Knulen
Guldbrandsmyra
Myran nordfor Pepålsdalen
Blautmyra
Stormyra
Setermyrin
Mostermyra
Femstongsmyra
Trøgstedslåtten
Rugdslåttet
GRUNTMANNVOLLEN
Seterknoppen
SVERIGE

Vedlegg

Overenskomst av 1801: (Om fjellslått)

Avskrift fra notat utlånt av Henrik Hoel Wold, Nord-Vera vestre. Notatet er omskrevet til dagens språk. Det tas derfor forbehold om at innholdet er korrekt gjengitt.

1. STORLUNET *gnr. 195*
Ole Johansen.
Fra tangen mellom Stor- og Litj-Lunet, i sør-vest til en furuhøvel hvor det finnes 2 merkede furutrær, derfra i nord-vest rett mot den søndre ende av fjellet Fagerlivola og i Djupdalen, videre derfra i øst til Tveråvaet, derfra i sør til Sør-Flåtjønna, hvorfra merket går til det først omtalte sted, nemlig tangen mellom Stor- og Litj-Lunet.

2. VESTER-VERA *(Tronsmoen gnr. 199)*
Peder Tronsen
Fra tangen mellom Stor-og Litj-Lunet, i sørvest til en furuhøvel hvor to furutrær er merket, derfra til Djupdalen, og etter samme i høyeste grønli, videre derfra til utfallsåa i Veresvatnet, hvilken elv som skiller mellom den nordre og vestre del av Vera.

3. VESTER-VERA *(Tronsmoen gnr. 199)*
Tron Tronsen
Begynner fra utfallsåa, hvor den renner ut av Veresvatnet, derfra i sørvest til høyeste grønli, derfra til Djupdalen, videre i sør til utfallsbekken i Langtjønna og etter denne høyde i vestre ende på Vassdalstjønna, og derfra i nord til Båtstømyra ved Veresvatnet.

4. SØR-VERA *(Sørmoen, gnr. 198, bnr 3)*
Ole Nilsen
Begynner fra Båtstømyra, i sør-vest til vestre ende av Vassdalstjønna, og etter Vassdalen til søndre Vassdalstjønna, derfra i øst mellom søndre og mellomste Ørvilltjønna, og i den søndre Årvindhaugen (Ørvillhøgda?). Derfra etter Sørhusbekken like ned i Veresvatnet. Dessuten beholder han også det stykket som er innhegnet omkring hans hus, med et stykke myrslått kalt Kvernhusmyra som ligger nær hans bolig.

5. SØR-VERA *(Sveet, gnr. 198, bnr 2)*
Peder Jonsen
Begynner fra den søndre Årvindhaugen (Ørvillhøgda?) derfra til kronmuren (kronrøysa?) på den nordre Årvindhaug (Ørvillhøgda?), derfra til i nordvest til Sørhusvollen som ligger nært Veresvatnet. Videre beholder han også det stykket som er innhegnet omkring husene sine, i tillegg et stykke myrslått, kaldt Ongelåsmyra, som ligger nord for hans bolig.

6. SØR-VERA *(Nedigarden gnr. 198, bnr. 1)*
Erik Olsen
Begynner i fra kronrøysa på den nordre Årvinhaug (Ørvillhøgda), og i nord etter greselinjen til Kvernhusbekken. Derfra i nordvest etter samme til Veresvatnet. Dessuten beholder han og det stykket som er innhegnet omkring hans hus, dessuten et stykke myrslått kalt Tømmeråsmyra som ligger nord ved Strådøla.

7. VERA *(Sisselvolden gnr. 197)*
Samuel Eriksen
Begynner ved Strådøla, på grenselinja, og i nord etter samme til kronrøysa, derfra i nordvest ned i Auritjønnbekken, og etter samme i Auritjønna, samt videre ned til Elvemyra, og midt over samme til det nederste lun i Strådøla, som straks ved etablert merke bør avpæles. Videre tillegges han den såkalte Sisselvold (hvor han har oppført husene sine) dessuten et lite engstykke, kalt Litjenget, begge beliggende på sørsida av Strådøla.

8. NORD-VERA ØSTRE *(gnr. 196, bnr 1)*
Gudmund Hansen

Begynner fra Flåtjønna, og i øst til en stor stein øverst i Reinsmyra, derfra i sør til Auritjønnbua (?) og derfra til Vera kvernhus og videre ned i vannet, samt fra vannet og etter den, mellom Morten og ham oppsatte merkesgal og til Flåtjønna hvor denne begynte.

9. NORD-VERA VESTRE *(gnr 196, bnr 2)*
Morten Mortensen
Begynner fra det nederste lun i Strådøla, opp etter samme linje til Auritjønna, og Auritjønnbekken hvor den kommer fra fjellet. Videre til vestre Auritjønnbua, derfra i sørvest til Vera kvernhus, og videre i vest til en stor stein, øverst i Reinsmyra, og derfra i sør til Veresvatnet hvor en bekk kalt Finnbekken faller i samme. Dessuten beholder han det stykket hvor våningshusa er oppført, som begynner fra Veresvatnet, etter en bekk, kalt Brunbekken, videre i nord til Flåtjønna, derfra i sørøst til det øverste hjørnet på merkesgalen mellom østre og vestre Nord-Vera, og etter samme ned i Veresvatnet.

Dessuten finnes et stykke vest for Nord-Vera vestre som strekker seg derfra og ut til utfallsåa. Hvilke forbeholdes til å nedsette en beboer på, om eierne i framtiden skulle finne det formålstjenelig.

Områdene gjaldt også for fisket.
For skogsdrift og beite ble området betraktet å være av en slik beskaffenhet at det ikke ble delt. Det skulle være til felles bruk og benyttelse som det har vært brukelig hittil.

Underskrevet Vera 5.september 1801.

P. Lechlem. (L.S.)
Anders Andersen Østgrunnan (L.S.)
Kristoffer Nerholmen (L.S.)

Intervjuer, samtaler o.l.

Per Ward, f. 1925 (intervju 24/3-1997)

Fjellslått i Vera

I Vera begynte de med slåttonna først på juli. Myrene rundt gården ble slått først. Det tok vanligvis en 14 dagers tid. Så ble heimengan slått. Det var gjort på ca. 1 uke. Her ble det brukt slåmaskin og det var mere mannskap heime. Til slutt sto fjellslåtten for tur. Den kunne vare i 5-6 uker, til først i september. Vanligvis var det 2 slåttere og 2 breiere med på fjellslåtten. Til husvære ble det satt opp enkle slåttbustader på forskjellige steder i området. De ble brukt fra år til år. Når de slo inne ved Grunntjønna, lå de på Strådalssetra. Var det ikke for langt til gården, lå de heime. Redskapen var treriver og 7 1/2 kvart alen (nesten 2 alen) ljåer. Det var alltid med reserveljå. Ved bustan sto det en slipstein. Graset som ble slått, var starrgras på myrene og bladgras i skogen. Myrbust *(finnskjegg)* var en typisk plante. Dessuten var det mye smågras som ble slått. Var en uvant med slått, risikerte en å få "ljåhinken" (vondt i musklene i siden, magen og hendene). Dersom en skar seg når en heinet ljåen, fikk en "ljåmus". Stakkstonga ble støttet av støddinger, men en kunne en risikere at den knakk dersom den sto for stødig. Graset ble kjørt heim på sleaføre om vinteren.

Fjellslått i Strådalen

Siste sommer med fjellslått i Strådalen var i 1945.

Strådalen slo området mellom Strådøla i sør, riksgrensa i øst, Seterknoppen i nord og Hardmyråsen i vest. Sissilvollmyran til Sissilvollen kom inn mellom Strådøla og Knulen. På sørsida av Bjørnliklumpen lå de beste grasliene. De så nesten ut som dyrkamark. Vanligvis satte folka på Strådalen opp 52 stakker på en sesong. Av disse var noen av stakkene dobbel størrelse. Vanligvis skulle en lesse et lass høy av en stakk. Hver myr ble slått annenhvert år, noen ganger tredjehvert. Setervollene ble slått hvert år. De ble gjødslet og inngjerdet.

Fjellslåtten i fjellet forgikk på A/S Værdalsbrukets grunn. Retten til fri slått var tatt med i kjøpekontrakten mellom Verdal kommune og Værdalsbruket i 1912.

Strådalen leide fjellslætter på svensk side av grensa av den svenske stat. Det gjaldt området som lappen Anders Krøyts disponerte, men ikke nærmere lapplægeret enn 1 km. Per Wards bestefar kjøpte Strådalen i 1927. Han betalte 20 kr i året for beite og slått. Det ble forhøyet til 25 kr. I 1945 var leia 400 kr. Da det ble slutt på fjellslåtten i 1945, ble avtalen omgjort til å gjelde bare for beite. Avtalen gjaldt for høyst 12 kyr og 60 sauer. Nedfallsvirke kunne de bruke til bruer. Hund kunne ikke medtas i området.

Strådalen leide også fjellslætter av Sisselvollen og Nord-Vera vestre. Vanlig takst ved leie av fjellslætter var 50 øre slættet.

Fjellslått i Nord-Vera og Sisselvollen

Nord-Vera og Sisselvollen hadde slåttmyrer om hverandre i området mellom Reinsmyrhøgda, Klumptjønnin, Hardmyråsen, Andershølet, Auretjønna og Veresvatnet.

Nord-Vera vestre hadde de fleste myrene i området Eggåsen, Brengsvollen, Brengsmyran, Andershølet og nordover mot Seterfjellet.

Nord-Vera vestre hadde 300 fjellslætter. Både Strådalen og Sveet leide slåttmyrer av Nord-Vera vestre. Andershølet var et slikt slætte. Nord-Vera østre hadde fjellslætter ved Kvennmovollen og Gudmundlivollen (setervoll til Nord-Vera ø.). Av Sisselvollen leide

Strådalen Sisselvollmyrin.

Fjellslått i ved de andre veresgårdene.
Sveet og Moen hadde fjellslætter øst og sør for gården. Tronsmoen hadde slættene sine sør for gården. Rønningen (ny gård) slo ved Flyvollen. Storlunet slo i Tverådalen.

Sigvald Sjømæling (telefonsamtale 11/5-1997)
Sigv. Sjømæling bodde i Sør-Vera til 1949. Overtok da Tronsmoen. Tronsmoen drev fjellslått til 1952. De slo sørover fra gården. Sigvalds søster var gift på Øster Nord-Vera (gnr. 196 bnr.1). Sigv. var med der på slått av og til. De slo ved Auretjønna, Reinsmyrhøgda, ved Gudmundlivollen og Kvennmovollen. De holdt på til like etter siste verdenskrig.

Sør-Vera slo mot Sør-Veresvollen? og Nord-Bellingsvollen.
Vester Nord-Vera slo rundt Bringsvollen.
Storlunet slo i Tverrådalen, rundt Tverråholman og Storvukuvollen.
Rønningen leide slått forskjellige steder, bl.a. på Flyvollen, Fiskløysa og Hållådalen. I Hållådalen leide de av Tronsmoen.

Birger Sisselvold, f. 1922 (telefonsamtale 11/5-1997)
Sisselvollen slo fra gården og nordover til nord for Auritjønna, østover til Jervåsen, vestover til midt for Auritjønna. I området fra Sisselvollmyran til grensa og Strormya mellom Auritjønna og Strådøla var det mye slått. Sør for gården var det Tømmeråsmyrin. Sisselvollen drev fjellslått til etter 1950. Vanligvis ble det stakket 20-30 stakker for året. Myrene ble slått annenhvert år. Sisselvollen hadde ikke høybu i fjellet, bare på gården. Det står ennå igjen stakkestenger eller stakksto på myrene. Stakksto er stanga og underlaget. Fjellslåtten varte til ut i september. Det hendte at graset ble stakket med en gang uten å bli tørket. Da ble det bundet lauvkvister til stanga slik at det kom inn luft. Det gikk bra det også. Vanligvis gikk de heim om kvelden, men når de var lengst unna, lå de i bustader. Bustader var det overalt. Det var mange personer som måtte til på fjellslåtten. Det hendte de leide både slåttkarer og breiere. Selv var han med fra skolealderen. Heimkjøringa foregikk hele vinteren. Det kunne være stridt da bekkene gikk opp.

Øster Nord-Vera slo i Gudmundliin.
Storlunet slo i Tverådalen og ved Flåtjønna.
Strådalen slo til Hardmyråsen.
Ellers var det vanlig at veresgårdene leide fjellslætter av hverandre. Ingvald Tronsmo på Sveet leide av Pettersen i Vester Nord-Vera.

Stig Jønsson, Storlunet (telefonsamtale 28/5-1997)
Storlunet slo nord for Veresveien. Området var fra Stor-Flåtjønnbekken, rundt Tverråholman til Ryphaugen i nord. vestover til Tveråa, ikke over den, til Helgåa. Det ble slått på begge sider av den biten av Helgåa som renner nordover fra Storlunet. Storlunet har i alle år leid slått av Stor-Vuku rundt Tveråholman. Johannes Eklo på Stor-Vuku hadde krøtter på Storvukuvollen, men nyttet ikke slåtten rundt Tveråholman. Det står fortsatt stakkstenger i området. I Vakkerslåtten ved Stor-Flåtjønna står det en bustad fortsatt. Det gjør det også nord for Bustadtjønna (ei av Småtjønnin). Kona på Storlunet brukte å si når de dro på fjellslått: "De

blir vel borte i 14 dager nå." Det hendte at det ble kjørt heim 98 lass med fjellhøy per år.

Storlunet hadde seter like ved gården, på andre side av elva. Den heter Storlunvollen. Her var det høybu, seterhus og fjøs. Beiteområdet var en trekant mellom Helgåa, Djupdalsbekken og Veresveien.

Rønningen hadde slått i Storbekkdalen. De dro heim høyet med handslede.

Johannes Overmo (intervju 24/3-1997)
Følgende fjellslætter finnes i Skjækerdalen (gård som brukte slættet i parantes):
Holmsslættan (*Ner-Holmen*), Kolstadslættan (*Kolstad),* Melaåsen (*Melen*), Ofardigmyra (*Ørtugen?*), Hellslættan (*Midt-Hellan og Aust-Hellan*), Jermstadslættan (*Jermstad øvre*), Bjartslættan (*Bjartan*), Nermyrin(*?*), Holmlihalla (*Holmli*), Storstadslættan (*Storstad*), Trettarmyra (*?*), Kulstadslættan (*Kulstad*), Nordmyrin (*Steingrunnan*), Åkervollslættan (*Åkervollen*), Åkersetran (*Åkran*), Prestgårdslettet (*Tyve-Prestgården*), Sørgardsslættet (*Overholmen søndre*), Bjørstadslættet (*Bjørstad*), Joslættåsen (*Skjækermoen*), Skjækerslættmoen (*Skjækermoen*), Kulslislættet (*Kulsli),* Haugslættet (*Haugen?*), Elnesslættan (*Elnes*), Bekkaslættet(*?*), Ingbriktslættet(*?*) Brennmyrin og Storbekkhalla (*Volden*), Håggåslættet (*Håggån -Li*, en gård under Volden), Andersslættet(*?*), Nonsetslættan(*?*).

Høybuer
Ingebriktstuggu, Nonsetbua, Andersstuggu, Nonsetstuggu, Jermstadbua, Storstadbua, høybu ved Setertjønna.

Fjellslått
I Skjækerdalen var det ingen fjellslått lenger inn enn Kulslivollen, bortsett fra ved Skjækerosen. Her var det fast bosetning ei tid. Siden har Volden og Stor-Langdal slått i området. Ørtugen slo rundt Ørtugtjønna. Midt-Grunnan slo ved Grunnvollen.

Johannes Overmo (telefonsamtale 31/3-97)
Av Einar Åkran har Johannes Overmo fått hørt følgende: "Bertil Skoknes drev fjellslått i Storbekkdalen i Tverrådalen, mot Tverråholman. Høyet dro han heim gjennom Harbakskalet."

Prestgårdsslættet tilhørte Tyve, tidligere husmannsplass på Elneshøgda. Karl August Pettersen, farfar til Ola P. Berg, slo Prestgårdsslættet. Han kom dit i 1890.

Lasse Hjelde, Midt-Hellan (telefonsamtale 4/4-1997)
Hellslættan.
Hellslættan lå ved Hardbakvollen. De ligger litt nærmere Jermstadåsen enn det som er oppgitt i Helgådalsnytt. Hellslættan var et stort område. Det ble holdt for å være et godt slætte. Det ble slutt på slåtten i 1920-åra. Gustav Hjelde f. 1914, kom dit for første gang i 1929. Da var det slutt på slåtten. Lasse Hjelde har sett rester etter stakkstenger her, men de er borte nå.

Vester-Hellan slo i Leksdalsfjella. Hellhaugen er et navn fra denne virksomheten.

Harbakvollen
Midt-Hellan og Øster-Hellan hadde seterrett sammen med Bjartan. Hellan sluttet i 1908, mens Bjartan holdt på til 1918. Det ble også slått gras på setervollen. Her ble det hesjet. Det sto ei høybu på vollen. Tomta etter den vises ennå. Vollen ble slått i flere år etter at det ble slutt på seterbruket. Grensen mellom Bjartan og Hellan var nøye regulert. Hvordan reguleringa var mellom de to hellgårdene vet han ikke noe om. Det ser ut som den var opparbeidet en vei fra Hellslættan til Harbakvollen. Trolig ble graset dratt på slede etter denne.

Det finnes et lydbåndopptak hvor Oline Rendum, som var gjeter på Harbakvollen i 1907, forteller om livet på setra.

Farmora til Lasse Hjelde var budeie. Hun fortalte at gjeterne måtte passe godt på at krøtterea ikke kom innpå fjellslættene før de hadde blitt slått.

Ivar Holmen, Øster-Hellan (telefonsamtale 14/4-97)
Bjartan slo på Hellslættan etter at Hellgårdene sluttet. Vet ikke om det ble krevd betaling for det. Far til Ivar, Ingolf Holmen f. 1907 var med og kjørte høy fra Hellslættan. Det gjalt å dra så tidlig heimefra at de kunne ta av fra veien så tidlig som det ble lyst, og komme seg til bake til veien før det ble mørkt, så mye av døgnet gikk med. Hellslættan var store og bra slætter. De var ikke sammenhengende.

Bjartan slo i fjellet til siste verdenskrig. Første gang Ivar var innover Skjækerdalen i 1963, var det mange stakker som sto igjen. De er borte nå.

Sønn til Ivar Holmen, Jens Holmen, har laget en særoppgave på videregående om stedsnavn i Skjækerdalen på sør side av Skjækra.

Oddmund Jermstad, Øver-Jermstad (telefonsamtale 10/4-1997)
Oddmunds far hadde hørt av sin morfar at det i alle fall hadde ikke Øver-Jermstad drevet fjellslått siden utraset i 1893. Det fortelles at da de skulle hente høyet fra Jermstadslættan, byttet de hest i Bjartan. Der fikk de låne hest som var trugvant. Om de for om Skjækermoen eller om Åkran, vet han ikke noe om.

Under krigen var det enkelte gårder som tok seg til rette og slo på fjellslætter som ikke var i bruk.

Johannes H. Nessemo, f 1915 (telefonsamtale 9/5-1997)
Johannes H. Nessemo drev Modal og Skansmoen. Johannes drev fjellslått i Skjækerdalen sammen med sin far før og under siste verdenskrig. Under krigen slo de Åkerslættan, Kulstadslættan, Kolstadslættan og Haugslættet. De stakket vanligvis 10 stakker i sesongen. Det ble 10 høylass som ble kjørt heim i mellomjula. Det var vanligvis kald østavind da de holdt på. De startet i halv sekstida om morgenen og var ikke heim før i 5 tida om ettermiddagen. De brukte bakstøtting og framstøtting med roer(?) På Haugslættet betalte de 25 øre i leie til Karl Sagvold på Haugan. Det var for at han ikke skulle miste retten, sa han. Før krigen slo de bl.a. på Hellslættan og Prestgårdsslættet.

Åkerslættet lå på begge sider av Åkervollen.
Bjartslættan lå 20 min framom Harbakvollen nedom Bjartåsen.
Holmlislættet var nord for Storbekken.
Åkervollslættet og Nordmyrin tilhørte Åkervollen
På Kolstadslættan var det mange stakksto som var råtnet ned. De satte opp nye på den gamle stoa.
Ørtugen slo Ofardigmyra
Melakarene slo Melaslættet ett år rundt 1940.
Hølmslættan: Husker Ner-Holmen slo der
Håggåslættet: Håggån
Elnesslættan: Elnes øv og au. skftet på å ha setervollen i Lunnafjellet og slå Elnesslættan annenhvert år.
I 1995 var det ingen stakkstenger å se i Kulstaddalen, bare småbjørk
Eieren av Prestgårdsslættet (tilh. Tyve) har fortalt at det har vært seter ved slættet. Har tilhørt Prestgården?
Nermyran tilhørte muligens Bjartan.

Odd Bjartan f. 1929 (telefonsamtale 14/5-1997)
Starmyra lå vest og sørom Tveråa. Bjartan slo der. Det ble 4 stakker på myra. Bjartan drev fjellslått til 1945. Odd Bjartan var med sin far i 1944 for første gang. Da slo de Starmyra. Bjartan hadde to eiere på den tid.

Volden slo rundt Vollavollen. Skvempmyrin var for bløt?
Årtadslættet var på Lunnafjellet, men hvis Årstad hadde drevet slått i Skjækerdalen, måtte det ha vært høyere opp enn Holmlislættet.

Håvard Elnes (telefonsamtale 27/5-1997)
Høgmyra og Djupmyra var slåttmyrer. De ligger ca. 1 km innom Tinsvollen (langs bilveien). Det har ikke vært bustader i Skjækerdalen som i Vera f. eks. Årsaken kan være at de lå på setervollene.

Det er forskjell på "slåttbu" og "bustad". Slåttbu var laget for fjellslåttvirksomheten. Den var satt opp av tømmer og hadde ovn, steinhylle, 2 køyer og et bord. Bustad var en enkel sak med skråtak. (gapahuk).

I Elnesgrenda var det mange husmenner som hadde fjellslått helt inne ved Bellingen. De dro opp Melaberget. Det var en utrolig lang arbeidsvei. Det ble brukt handkjelke til å få heim høyet. Det gjaldt å utnytte skareføret. En gang kom de over noen sulinger som forsynte seg av stakken. De måtte pent hjelpe til med å lesse som straff. Husmennene måtte ta til takke med de fjellslættene som lå lengst unna.

Skjækerdalen er en utrolig innholdsrik dal. Her var det fjellslått, setring, skogdrift, fløting, gruvedrift, jakt og fiske. Dalen er lett tilgjengelig. En trenger ikke over høgfjellet for å komme dit.

Fjellslåtten har hatt betydning for bosetninga i øvre Verdal. Mange rakstertauser tok seg slåttarbeid i Helgådalen og Vera om sommeren. Per Ward brukte å si: "Om høsten var

treskoene utslitt og magen for stor, så det var ikke noe å gjøre på å dra heim før vinteren."

Hallgeir Pettersen (intervju 6/7-1997)
Nord-Vera holdt på med fjellslått til først på 1950-tallet. Målet var å sette opp 50 stakker per år. Noen av stakkene var to-lasstakker. Det var et slit om vinteren å brøyte vei til stakken en dag og kjøre den heim dagen etter. Ofte ble graset heime slått til slutt. Myrgraset som skulle tørke på myra, ble prioritert. Graset ble båret i store kjemmer bort til stakken. Av og til måtte stakken fornyes. Den ble støttet av 4 støtter på skrå opp fra bakken. Oppå der ble det lagt lauv. Øverst på den ferdige stakken ble det lagt en krans av lauvkvist.

Petter (Hallgeirs far) hadde slåttbustad i Auritjønnlia.
Det var klare grenser mellom gårdene.
Nord-Vera vestre slo i Auritjønnliin, Reinsmyrin, Elvmyran, Nilsmyra, åvom gården, Bursmyrin, Langmyra, Styggdalsbjørgan, Storflåmyra, Øster Reinsmyrhøgda, Reinsmyra, Brengsmyrin, Langmyra (åvom gården).
Ole Rønningen leide slått av Nord-Vera.
Det var mange stakker i fremmer del av Auritjønnlia og i østre del av Reinsmyrhøgda. Fortsatt står det en del stakkstenger igjen.

Odd Helgås (intervju 6/7-1997)
Odd Helgås kom til Skjækermoen i 1940. Han slo fjellslått til 1952.

Navn på fjellslætter i fremmer del av Skjækerdalen: Flåslætta, Skansslætta (nord for Sætertjønna), Bjønnslættet.
Gamle Åkervollen lå vest for Åkervollen.

Per A. Ward
Holdt 7. januar 1997 et kåseri i Historisk Forum i Levanger om Fjellslått. I Verdal historielags årbok 1997 er dette kåseriet nedskrevet på dialekt.